ΘΕΜΑ: «Η εικαστική τέχνη ως βίωμα»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Ζαχάρος Εμμανουήλ*
Τάξη Β΄

1. Αναζήτηση- επιλογή του θέματος (φάση προβληματισμού)

1.1. Προβληματισμός του εκπαιδευτικού μετά την παρατήρηση του φαινομένου κατά το οποίο τα παιδιά, όσο μεγαλώνουν, όλο και αποφεύγουν να εκφράζονται καλλιτεχνικά (μέσα από τη ζωγραφική, τη μουσική, την ποίηση, κλπ.).

1.2. Η επίδειξη θέματος σχετικού από εφημερίδα («Μικροί Πικάσο σαρώνουν τα βραβεία») λειτούργησε σαν κίνητρο.

1.3. Τέθηκαν από τα παιδιά διάφορα θέματα. Από αυτά επικράτησε με ψηφοφορία το θέμα « Η ζωγραφική ζωντανεύει, γίνεται ζωή».

2. Καθορισμός στόχων

2.1. Γενικός στόχος: ολοκλήρωση ενός κύκλου βιωματικής προσέγγισης των τεχνών (ποίηση, μουσική, κυρίως όμως ζωγραφική) μέσα από μια διαδικασία γνωριμίας του εαυτού τους, των υλικών και των πηγών που μπορούν να χρησιμοποιούν.

2.2. Ειδικοί στόχοι: περιγράφονται παρακάτω, χωριστά σε κάθε ενότητα.

3. Χωρισμός σε ομάδες

3.1. Χωρίστηκαν τυχαία με βάση τις προτιμήσεις τους. Η μόνη παρέμβαση του δασκάλου ήταν να θέσει ως προϋπόθεση οι ομάδες να είναι μικτές ως προς το φύλο. Λόγω του θέματος, η δυναμικότητα των μαθητών δεν ελήφθη υπόψη.

3.2. Σχηματίστηκαν 3 ομάδες των τεσσάρων παιδιών και 1 ομάδα των πέντε παιδιών. Τα ονόματα που έδωσαν στις ομάδες τους ήταν «Τριαντάφυλλα», «Μαργαρίτες», «Λιοντάρια» και «Μπουλντόζες»! Η τάξη διαμορφώθηκε κατάλληλα, με τρόπο που να διευκολύνεται η επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας αλλά και μεταξύ όλων των ομάδων.

4. Διερεύνηση του θέματος

4.1. Μετά τον αρχικό προβληματισμό, ακολούθησαν νέες ερωτήσεις οι οποίες είχαν σκοπό να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των παιδιών ώστε να υπάρξει καταιγισμός ιδεών απ' την πλευρά τους (πράγμα που έγινε). Μερικές απ' αυτές τις ερωτήσεις ήταν: (α) Από ποιους μαθαίνουμε; (β) Πού μαθαίνουμε; (γ) Τι μαθαίνουμε; (δ) Τι

από αυτά που μαθαίνουμε σας ευχαριστεί; (ε)…

4.2. Καταγράψαμε στον πίνακα τις απαντήσεις που είχαν δώσει τα παιδιά (ομαδικά) στα φύλλα εργασίας τους.

4.3. Επιλέξανε με ψηφοφορία τις ενότητες με τις οποίες θα ήθελαν να ασχοληθούν. Αυτές ήταν: το χρώμα, τα Χριστούγεννα, τα αόρατα (αθέατος κόσμος), ο ανθρωπομορφισμός των αντικειμένων, ο ήλιος.

4.4. Εύρεση πηγών: (α) βιβλία από τη σχολική βιβλιοθήκη, τα σπίτια τους, από την προσωπική βιβλιοθήκη του δασκάλου, (β) από γονείς, από μαθητές άλλων τάξεων, (γ) από τηλεόραση, εφημερίδες, περιοδικά, κασέτες, βιντεοταινίες με κινούμενα σχέδια, κλπ., (δ) υλικά από τη φύση και το σπίτι τους, (ε) υλικά ζωγραφικής που αγοράστηκαν από το σχολείο.

4.5. Κατανομή ενοτήτων σε ομάδες: λόγω της ιδιαιτερότητας του θέματος, αντί να μοιραστούν οι ενότητες στις ομάδες, συμμετείχαν σε όλα τα θέματα ομαδικά ή και ατομικά (η συμμετοχή όλων σε όλα είναι, πιστεύω, η πιο ωφέλιμη και σωστή).

5. Οργάνωση δραστηριοτήτων

- Πρώτα έγινε συλλογή πληροφοριών και υλικού για κάθε ενότητα χωριστά (από τις πηγές που προαναφέραμε).
- Κατόπιν έγινε γνωριμία με τα υλικά και τα μέσα που θα χρησιμοποιήσουν.
- Ενημερώθηκαν οι γονείς και εξασφαλίστηκε η συνεργασία τους.
- Τηρήθηκε ημερολόγιο εξέλιξης του προγράμματος.
- Εντάχθηκαν, με προσοχή, στο πρόγραμμα τα ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά μιας μαθήτριας από την Αλβανία.
- Αξιοποιήθηκαν τα έμφυτα ενδιαφέροντα μερικών μαθητών.
- Υπήρξε συνεχής παροχή κινήτρων για καλλιτεχνική δημιουργία και για διατήρηση του ενδιαφέροντός τους.
- Ο θόρυβος και η αναστάτωση ήταν δεδομένα και καλοδεχούμενα.
- Το αναμενόμενο αποτέλεσμα έπρεπε να είναι η ελευθερία στην έκφραση, το ξεπέρασμα της διστακτικότητας και η συνεργασία.

6. Υλοποίηση

Παρακάτω περιγράφονται όλες οι υποενότητες με τα επιλεγμένα θέματα.

6.α. «Το χρώμα»

<u>Στόχοι:</u>

Να συνειδητοποιήσουν πόσο σημαντικό είναι το χρώμα στη ζωή μας και στον κόσμο μας. Να κάνουν πειραματισμούς και συγκρίσεις με τα χρώματα. Να γνωρίσουν πώς ονομάζονται και πώς φτιάχνονται τα χρώματα. Να αναπτυχθεί η φαντασία, η κρίση, η σκέψη τους. Να ικανοποιηθούν αισθησιοκινητικά. Να γίνουν «ερευνητές».

<u>Ερωτηματολόγιο:</u>

Συμπληρώθηκε από τους γονείς (ανώνυμα). Οι ερωτήσεις προήλθαν από τις απορίες των παιδιών.

<u>Συνέντευξη:</u>

Πήραν συνεντεύξεις από το δάσκαλο, την τάξη ολόκληρη, κάποιο συμμαθητή τους. Οι ερωτήσεις ήταν σχετικές με τα χρώματα.

Διαθεματικότητα:

- **Γλώσσα:**

Ανάγνωση σχετικών κειμένων που βρήκαν (π.χ. «μαθαίνω με την παιχνιδοπαρέα», «ένας παράξενος ζωγράφος», κλπ.). Παίξιμο θεατρικού σκετς με θέμα «Τα καλλιστεία

των χρωμάτων». Γράψιμο ενός Σκέφτομαι και Γράφω με θέμα «Αν αύριο ο ήλιος δε βγει, τι θα γίνει;».

- **Ποίηση:**

Συγγραφή ενός ποιήματος από τα παιδιά με τίτλο «Χρώματα».

- **Φυσική:**

Ανάλυση φωτός με ένα πρίσμα.

- **Μαθηματικά:**

Έρευνα χρωμάτων σε όλες τις τάξεις, συμπλήρωση πινάκων, κατασκευή ραβδογραμμάτων, μετρήσεις, ομαδοποίηση αποτελεσμάτων.

- **Εμείς κι ο κόσμος:**

Κοιτούν το βιβλίο ή έξω τη φύση και όλα τα φαντάζονται ασπρόμαυρα. Συζητούν τι θα τους άρεσε ή τι δε θα τους άρεσε, τι δε θα μπορούσαν να δουν, πώς θα ένιωθαν, κλπ.

- **Γυμναστική- Ολυμπιακή Παιδεία:**

Προτάσεις και κατασκευή «σημαίας του σχολείου» με βάση τα αγαπημένα χρώματα των παιδιών του σχολείου που φάνηκαν από την έρευνα που έκαναν. Κατασκευή μεταλλίων για τα χρώματα που «νίκησαν». Αγώνες στην αυλή και απονομή των μεταλλίων στα παιδιά που παρίσταναν τα χρώματα.

- **Μουσική:**

Τραγουδούν το τραγούδι «Τα παιδιά ζωγραφίζουν στον τοίχο».

- **Υγεία:**

Ενημέρωση των παιδιών για τις θεραπείες με τα χρώματα.

- **Πειράματα Ζωγραφικής:**

(α) Με τι μπορείς να ζωγραφίσεις; (καταιγισμός ιδεών και κατασκευή δειγματολογίου),
(β) Ζωγραφίστε πολύ γρήγορα κάτι που σας θυμίζει το μπλε, το κόκκινο, το πράσινο, το κίτρινο,…
(γ) Ζωγραφίστε ξύνοντας ή σβήνοντας κι ανακαλύψτε,
(δ) Πώς γεννιούνται και πώς ονομάζονται τα χρώματα (κατασκευή χρωματολογίου),
(ε) Ζωγραφίστε τη μια εικόνα με ορθόδοξο τρόπο («ορθά» χρώματα) και την άλλη με ανορθόδοξο τρόπο (με ό,τι χρώματα θέλετε) και συγκρίνετε,
(στ) Συγκρίνετε τα ίδια τοπία που βάψατε με διαφορετικά χρώματα (το ένα με λαμπερά - ζεστά και το άλλο με σκοτεινά - κρύα χρώματα) και πείτε πώς νιώθετε.

Χρόνος ολοκλήρωσης της ενότητας:
7 δίωρα.

6.β. «Χριστούγεννα»

Στόχοι:

Να γνωρίσουν το πραγματικό νόημα των Χριστουγέννων. Να έχουν την ευκαιρία να εκφραστούν μέσα από το θέατρο, τη ζωγραφική, την ποίηση, τη χειροτεχνία. Να μάθουν να γράφουν επιστολές και κάρτες και να τις στέλνουν, να μάθουν να γράφουν ημερολόγιο, να κατανοήσουν καλύτερα την έννοια του χρόνου. Να μάθουν τα ήθη και έθιμα των Χριστουγέννων. Να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες.

Εύρεση πηγών: από τη βιβλιοθήκη του σχολείου, UNICEF, κασέτες, αφηγήσεις γερόντων και γονέων, κλπ.

Διαθεματικότητα:

- **Γλώσσα:**

Έρευνα για εύρεση σχετικών κειμένων στο ανθολόγιο και στα σχολικά εγχειρίδια. Ανάγνωση διηγημάτων στην τάξη και δανεισμός βιβλίων για το σπίτι. Φτιάξιμο καταλόγου με τίτλους χριστουγεννιάτικων βιβλίων που βρήκαν στη σχολική βιβλιοθήκη.

«Σκέφτομαι- γράφω- ζωγραφίζω»: γράμμα στον Αϊ-Βασίλη. Έστειλαν ευχές με κάρτες και με κινητά τηλέφωνα Τήρηση ατομικών ημερολογίων διακοπών.

- **Μαθηματικά:**

Μαθαίνουν τις διάφορες μορφές ημερομηνίας, τους μήνες ως απόλυτους και τακτικούς αριθμούς, εισάγονται στην έννοια του κλάσματος (οι εποχές, οι μήνες και οι μέρες ως μέρη του όλου).

- **Εμείς κι ο κόσμος:**

Μάθημα του σχολικού εγχειριδίου. Συλλογή πληροφοριών από προφορικές διηγήσεις γερόντων για ήθη και έθιμα των Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς και Φώτων. Λύσιμο σχετικών σταυρολέξων.

- **Ζωγραφική:**

Κατασκευή διακοσμητικών στολιδιών, καρτών, κλπ. Κατασκευή κολλάζ για χρήση του στα θεατρικά σκετς.

- **Μουσική:**

Τα χριστουγεννιάτικα τραγούδια ακούγονταν και τραγουδιόνταν από τα παιδιά όλες τις ώρες.

- **Ποίηση:.**

Συγγραφή ποιημάτων «Χριστούγεννα και Πρωτοχρονιά», «Παλιός και Νέος Χρόνος».

- **Θέατρο:**

Διασκευή από το δάσκαλο και δραματοποίηση από τα παιδιά των θεατρικών σκετς «Τα κάλαντα στο χωριό» και «Τα ψώνια…».

Χρόνος ολοκλήρωσης της ενότητας:

6 δίωρα.

6.γ. «Αθέατος κόσμος»

Στόχοι:

Να κατανοήσουν ότι υπάρχει ένας ολόκληρος κόσμος που δε γίνεται αντιληπτός με τα μάτια παρά μόνο με τα «μάτια» της φαντασίας. Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους και να απελευθερώσουν τη σκέψη τους, να «ταξιδέψουν» μ' αυτή, να εισαχθούν στο αφηρημένο. Να καλλιεργηθούν αισθητικά, να έρθουν σε επαφή με την ποίηση και τη λογοτεχνία.

<u>Καταιγισμός ιδεών</u>:

Πείτε πράγματα που δε βλέπετε… Απ' όσα αυθόρμητα είπαν και γράφτηκαν στον πίνακα, επέλεξαν να ασχοληθούν με τα μικρόβια, τη μυρμηγκοφωλιά, τις ψείρες (που πραγματικά κατοικούσαν σε αρκετά κεφαλάκια!), τις άλλες χώρες και τις καρδιές.

<u>Προβληματισμός</u>:

Πώς νομίζετε ότι είναι…; (Περιγράψανε προφορικά και ύστερα πιάσανε χρώματα και δουλειά).

<u>Αναζήτηση πηγών</u>:

Ιατρικά φυλλάδια, προφορικές εμπειρίες, βιβλία βιβλιοθήκης, χάρτες, μαλλιά (!) ,κλπ.

<u>Διαθεματικότητα</u>:

- **Γλώσσα:**

Γράψανε εκφράσεις με μικρόβια. Έγραψαν τι νομίζουν ότι είναι τα μικρόβια, περιγράψανε πώς νομίζουν ότι είναι μια μυρμηγκοφωλιά ή μια ψείρα (εκτός από την ελευθερία έκφρασης και ανάπτυξη της φαντασίας, διαπιστώθηκε η αρχική γνώση των παιδιών ώστε να διορθωθεί στην πορεία). Ανάγνωση βιβλίων όπως «Κόλλησα ψείρες», «Θέλω να ξέρω γιατί», «Τι σε κάνει άρρωστο», «Η μυρμηγκοφωλιά» (από το Ανθολόγιο).

- **Ποίηση:**

Συγγράψανε ποιήματα με τίτλους «Μικρόβια», «Μυρμήγκια».

- **Μαθηματικά:**

Έκαναν ασκήσεις πολ/μού με ψίχουλα + μυρμήγκια, με δάχτυλα + μικρόβια, με τρίχες + ψείρες, με ανθρώπους + καρδιές.

- **Εμείς κι ο κόσμος:**

Έγινε συζήτηση (αφού προηγήθηκε ανάγνωση σχετικών βιβλίων και του μαθήματος «Φροντίζουμε για την υγεία μας» στη σελ. 144) για τους τρόπους υγιεινής και προφύλαξης από μικρόβια και ψείρες. Παρατήρησαν στο μικροσκόπιο κόνιδα, ψείρες και όχι μικρόβια (εξηγήσαμε γιατί).

- **Ζωγραφική:**

Φτιάξανε (ομαδικά), όπως τα φαντάστηκαν, ένα στρατό μικροβίων, μια μυρμηγκοφωλιά, διάφορες καρδιές χαρούμενων αλλά και γκρινιάρηδων ανθρώπων, σχεδίασαν και ονόμασαν διάφορες χώρες, αλλά κι ένα κεφάλι με ψείρες.

Χρόνος ολοκλήρωσης της ενότητας:

6 δίωρα.

6.δ. « Ανθρωπομορφισμός»

Στόχοι:

Να μάθουν ότι μπορούν να ζωντανέψουν τα πάντα με τις τέχνες. Να συνειδητοποιήσουν ότι αυτό ήδη το έχουν δει στα παραμύθια, στις ταινίες, κλπ. Να γίνουν φίλοι με τα ζώα, τα φυτά και άλλα αντικείμενα αφού κι αυτά έχουν «ψυχή». Να μάθουν τι είναι η συνέντευξη, να μάθουν να χρησιμοποιούν τις ερωτήσεις και να μετατρέψουν σε παιχνίδι την αλφαβητική σειρά.

Προβληματισμός:

Διαβάζοντας το κείμενο «Το μικρό κ και το μεγάλο Κ από την Καππαδοκία» ένας μαθητής εξέφρασε την απορία αν μιλάνε τα γράμματα. Αυτή ήταν και η αφορμή να ασχοληθούμε με το θέμα αυτό.

Αναζήτηση πηγών:

κασέτες, παραμύθια (κυρίως του Αισώπου), εικόνες και γελοιογραφίες, εφημερίδες, περιοδικά.

Διαθεματικές δραστηριότητες:

- **Γλώσσα:**

Βρήκαν συνεντεύξεις από εφημερίδες και περιοδικά. Πήραν συνεντεύξεις από το δάσκαλο ή το φίλο ή τη φίλη τους. Έφτιαξαν κατάλογο σχετικών βιβλίων και κειμένων. Διάβασαν σιωπηρά ότι τους ενδιέφερε. Έγραψαν ένα Σκέφτομαι – Γράφω – Ζωγραφίζω με θέμα «Παίρνω συνέντευξη από ένα γράμμα». Έδωσαν ονόματα δικά τους σε διάφορα αντικείμενα με βάση κάποιο χαρακτηριστικό τους.

- **Εμείς κι ο κόσμος:**

Παρατήρησαν τη φύση γύρω τους και αφού είπαν τι μορφές θα μπορούσαν να πάρουν τα αντικείμενα (σύννεφα, δέντρα, αυτοκίνητα, κλπ.) τα ζωγράφισαν στον πίνακα.

- **Ζωγραφική:**

Έφτιαξαν (ομαδικά) ταμπλώ με προσωποποιημένη την αλφαβήτα. Ζωγράφισαν τα αντικείμενα που είχαν ονομάσει.

Χρόνος ολοκλήρωσης της ενότητας:

4 δίωρα.

6.ε. «Ήλιος»

Στόχοι:

Να «δουν» τον ήλιο πολύπλευρα (ως φως, πηγή ζωής, ζέστη, σχήμα, σύμβολο, κλπ.).

Επιλογή του θέματος:
Είναι αντικείμενο οικείο στα παιδιά, ορατό και αυτό τους δημιουργεί ασφάλεια και γι' αυτό είναι θέμα τέλειο ως αφετηρία έκφρασης.
Προβληματισμός:
Απορία (από την ενότητα «χρώμα») γιατί τη νύχτα δε φαίνονται τα χρώματα.
Αναζήτηση πηγών:
τηλεόραση, βιβλία, βιντεοκασέτα, φύση.
Διαθεματικότητα:
• **Γλώσσα:**
Βρήκαν κειμενάκια και ποιήματα με θέμα τον ήλιο, τα διάβασαν και τα αντέγραψαν. Βρήκαν παροιμίες, ανέκδοτα, αινίγματα, γλωσσοδέτες για τον ήλιο. Με όλα αυτά έφτιαξαν ένα μικρό «Ηλιοανθολόγιο».
• **Μαθηματικά:**
Έκαναν ασκήσεις με τον ήλιο και το ρολόι.
• **Εμείς κι ο κόσμος:**
Συζητήσαμε για τον ήλιο και τον καιρό, για τον ήλιο και τον κύκλο του νερού, για τον ήλιο σαν σημείο αναφοράς στον προσανατολισμό, για τον ήλιο σαν δημιουργό χρωμάτων (πείραμα με πρίσμα), για τον ήλιο και τη σημασία του στη ζωή ανθρώπων – φυτών – ζώων.
• **Ζωγραφική:**
Έκαναν ομαδική εργασία ζωγραφικής με θέμα «Παράξενοι ήλιοι» και ένα κολλάζ με λέξεις και εικόνες που θυμίζουν ήλιο και που βρήκαν σε περιοδικά.
• **Ποίηση:**
Με τις παραπάνω λέξεις η κάθε ομάδα έγραψε δυο στροφές και όλες μαζί ένα μεγάλο ποίημα με τίτλο « Ο αδερφός μας ο Ήλιος».
• **Μουσική:**
Τραγούδησαν το τραγούδι «Ήλιε, ήλιε αρχηγέ».
Χρόνος ολοκλήρωσης της ενότητας:
4 δίωρα.

7. Ολοκλήρωση προγράμματος

Όταν συγκεντρώνονταν τα στοιχεία και τα υλικά κάθε ενότητας γινόταν καταμερισμός τους στις ομάδες, οι οποίες εργάζονταν είτε με κοινό, είτε με διαφορετικό θέμα.

Με την ολοκλήρωση κάθε ενότητας γινόταν ανακεφαλαίωσή της, έλεγχος αν επιτεύχθηκαν οι στόχοι της, συζήτηση όπου τα παιδιά εξέφραζαν τις εντυπώσεις τους, αλλά και ιδέες για το τι δεν κάναμε και τι θα μπορούσαμε να κάνουμε στη συνέχεια.

Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε αρχές Νοέμβρίου και ολοκληρώθηκε τέλος Φεβρουαρίου.

8. Παρουσίαση προγράμματος

Έγινε έκθεση των εργασιών στην τάξη και παρουσιάστηκαν στους γονείς (σε ειδική συγκέντρωση), στους δασκάλους, σε όλους τους άλλους μαθητές. Εκτός από την έκθεση των έργων διαβάστηκαν και τα ποιήματα, παίχτηκαν τα θεατρικά σκετς και τραγουδήθηκαν τα τραγούδια που έμαθαν. Στο τέλος οι καλεσμένοι έγραψαν τις εντυπώσεις τους σε ειδικό τετράδιο και οι μαθητές πήραν σε «βιβλίο» την εργασία τους, καθώς κι από ένα αναμνηστικό «δίπλωμα».

9. Συμπεράσματα

• Έγιναν πάρα πολλά σε σχετικά λίγο χρόνο.

- Τα θέματα ήταν επιλογές των παιδιών και μέσα στα ενδιαφέροντά τους.
- Με το πρόγραμμα αυτό της Ευέλικτης Ζώνης τα βιώματά τους έγιναν τέχνη και η τέχνη βίωμα.
- Οι μικροί μαθητές εκφράστηκαν ελεύθερα, άντλησαν πληροφορίες και γνώσεις από διάφορες πηγές, έμαθαν να ερευνούν, να συζητούν, να ρωτούν, να συνεργάζονται.
- Οι στόχοι επιτεύχθηκαν σε βάθος σχεδόν όλοι και η θετική στάση των παιδιών ήταν το κίνητρο για το ξεκίνημα νέου προγράμματος (* έχει ήδη ξεκινήσει).
- Εκτός από τα παιδιά κι εγώ ο ίδιος ο δάσκαλος έμαθα πολλά από τα παιδιά και την όλη διαδικασία, γι' αυτό και αφιερώνω σε όλους ένα απ' τα ποιήματα των μικρών μαθητών μου:

ΧΡΩΜΑΤΑ
Χρώματα χαρούμενα ☺ ☻
στον ουρανό ☼☂ σκορπίζουν
και όλα τα πετούμενα 🕊🕊
σα να τον ζωγραφίζουν 🏠🖉🖌.

Το πρωί ροζ η αυγούλα,
πορτοκαλί το ηλιοβασίλεμα,
κίτρινη και άσπρη η χαρούλα,
παπαρούνα κόκκινη σαν αίμα.

Χρωματιστά φρούτα ζουμερά,
Πεταλούδες, πασχαλίτσες ζωντανά.
Πράσινα – μωβ παπαγαλάκια
και παγώνια σαν φιογκάκια 🎗🎗.

Όλα τα χρώματα αγαπώ ♥,
γι' αυτά τραγούδια θα σας πω:
♪♬♬♪♬♪♬

ΘΕΜΑ: «Τα οπωροφόρα δέντρα του χωριού μας»
1/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
Σχολικός Σύμβουλος: *Ιωάννης Λαζαρίδης,*
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: *Τσιάτσιου Σοφία, Ζαχάρος Εμμανουήλ*
Τάξη Β΄

Αντί Προλόγου

Το Σχέδιο Εργασίας που παρουσιάζεται ακολούθως, αποτελεί μια χειροπιαστή απόδειξη ότι η καινοτομία της Ευέλικτης Ζώνης αγκαλιάστηκε με ενθουσιασμό όχι μόνο απ' τα πολυθέσια σχολεία των μεγάλων αστικών κέντρων που διαθέτουν άρτια υλικοτεχνική υποδομή και σύγχρονα μέσα νέων τεχνολογιών, αλλά και από τα μονοθέσια σχολεία απομακρυσμένων χωριών της περιφέρειας με το λιγοστό διδακτικό χρόνο και τα πενιχρά τους μέσα. Διαπιστώνεται ότι μερικές φορές όπου λείπουν τα μέσα, αντισταθμιστικά, περισσεύει ο ζήλος και το μεράκι.

Το ακόλουθο Σχέδιο Εργασίας επελέγη μεταξύ άλλων, από τα σχολεία της 2ης Εκπ/κής Περιφέρειας του Ν. Ευρυτανίας. Όλα τα σχέδια ήταν αξιόλογα και στην πλειοψηφία τους εκπονήθηκαν από μονοθέσια και διθέσια σχολεία της περιφέρειας. Αρχικά όλοι οι δάσκαλοι επιμορφώθηκαν με πέντε Προγράμματα-Συναντήσεις Ενδοσχολικής Στήριξης-Επιμόρφωσης και αντίστοιχα εργαστήρια για την Ευέλικτη Ζώνη. Στη συνέχεια, στις επισκέψεις μου στα σχολεία, είχα την ευκαιρία να στηρίξω τους εκπαιδευτικούς, κατά το σχεδιασμό των στόχων και των δραστηριοτήτων και κατά την υλοποίησή τους, να προτείνω ιδέες και παιδαγωγικό υλικό για την όσο το δυνατόν πιο εμπεριστατωμένη παρουσίαση του θέματος, να ενθαρρύνω τις πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών και τη συνεργασία τους με εξωσχολικούς φορείς, τονώνοντας το αυτοσυναίσθημά τους και προωθώντας το δημιουργικό κλίμα.

Θα ήθελα ιδιαίτερα να συγχαρώ τη δασκάλα του μονοθέσιου σχολείου του Μεγάλου Χωριού Ευρυτανίας και τους εννιά μαθητές-τριές της, για την πολύ αξιόλογη και πρωτότυπη εργασία τους. Είχα τη χαρά στις επισκέψεις μου στο σχολείο τους, να ζήσω από κοντά όλες τις φάσεις υλοποίησης του Σχεδίου Εργασίας τους, να τους καμαρώσω όταν εργάζονταν σαν δημιουργικό μελίσσι, να διαπιστώσω με τα ίδια μου τα μάτια, πώς αυξανόταν μήνα με το μήνα, το υλικό που παρήγαγαν, αναρτημένο στον αντίστοιχο πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου τους, να δοκιμάσω γλυκό του κουταλιού και μαρμελάδα που έφτιαξαν στο σχολείο. Είμαι σε θέση να διαβεβαιώσω-φαίνεται εξάλλου κι απ' την τεκμηρίωσή του- ότι το ακόλουθο Σχέδιο Εργασίας δεν είναι μια εικονική πραγματικότητα που φτιάχτηκε από δασκάλους για να παρουσιαστεί σε δασκάλους. Κάτω απ' την καθοδήγηση και την εμψύχωση της δασκάλας τους, τα παιδιά αναδείχτηκαν σε πρωταγωνιστές της πραγμάτωσης αυτού του σχεδίου εργασίας και η υλοποίησή του οφείλεται στο μεγαλύτερο ποσοστό στη δική τους ερευνητική, συλλογική δουλειά. Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς των μαθητών και όλους τους εξωσχολικούς παράγοντες που συνέβαλαν με τη βοήθειά τους στην υλοποίηση αυτού του σχεδίου.

Ιωάννης Θ. Λαζαρίδης
Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε.
2ης Εκπ/κής Περιφέρειας Ν. Ευρυτανίας

Κριτήρια επιλογής του θέματος:

1) Δυνατότητα συμμετοχής και ενεργοποίησης όλων των τάξεων.
2) Η προσέγγιση της γνώσης αρχικά να είναι κυρίως βιωματική.

Στόχοι:

1) Σύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία
2) Παραγωγή της γνώσης (συγκέντρωση πληροφοριών, επεξεργασία, κωδικοποίηση, διαχείριση της παραγόμενης γνώσης και αξιολόγησή της)
3) Η βιωματική και ομαδοσυνεργατική προσέγγιση των θεμάτων που τίθενται στο πρόγραμμα
4) Επαφή με τη χλωρίδα του τόπου
5) Κατανόηση του ρόλου της καλλιέργειας των οπωροφόρων δέντρων στην οικονομία του τόπου
6) Κατανόηση της διατροφικής αξίας των φρούτων και ένταξή τους στο καθημερινό διαιτολόγιο

<u>1η Φάση: Σχεδιασμός του Σχεδίου Εργασίας</u>

Απ' την πρώτη ημέρα, μετά τη συζήτηση για την έννοια της ευέλικτης ζώνης, καταγράψαμε ένα ιστόγραμμα, το οποίο, βέβαια, κατά την επεξεργασία του θέματος συνεχώς εμπλουτιζόταν, και το αναρτήσαμε σε χώρο που ορίσαμε για τα κείμενα που θα παράγουμε.

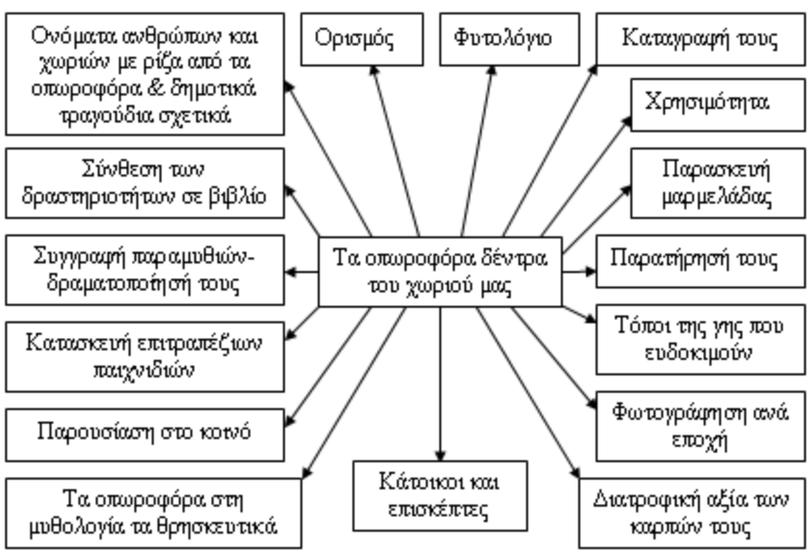

<u>2η Φάση: προγραμματισμός</u>

Διάρκεια: Σχ. Έτος 2003-04

Υλικά:

- Φωτογραφική μηχανή
- Φιλμς
- Έντυπα απ' την Εταιρεία Διατροφής & Τροφίμων (Έκδοση του Υπ. Υγείας & Πρόνοιας)
- Βίντεο - βιντεοκασέτες
- Χάρτης Ελλάδας
- Παγκόσμιος χάρτης – Υδρόγειος σφαίρα
- Φρούτα ντόπια νωπά – Φρούτα ντόπια αποξηραμένα
- Είδη ζωγραφικής – Χειροτεχνίας
- Σκεύη & υλικά για την παρασκευή της μαρμελάδας
- Μαγνητόφωνο
- Χαρτί μελιμετρέ

Ομάδες:

- Οι ομάδες δεν είναι σταθερές ούτε στον αριθμό ούτε στα πρόσωπα. Συνήθως, βέβαια, είναι τρεις ομάδες των τριών μαθητών και πιο σπάνια δύο ομάδες με τρία και έξι παιδιά ή τέσσερα και πέντε. Η σύνθεσή τους εξαρτάται απ' τα ενδιαφέροντα των παιδιών, τις κλίσεις τους, τις επιθυμίες για συγκεκριμένα άτομα και από το θέμα. Κάθε φορά ορίζεται από τα ίδια τα παιδιά ο αρχηγός της ομάδας.

<u>3η Φάση: Υλοποίηση</u>

Ορισμός

Το πρώτο βήμα ήταν ο ορισμός των οπωροφόρων δέντρων. Τα παιδιά είχαν στη διάθεσή τους μια πληθώρα από εγκυκλοπαίδειες και λεξικά. Αφού διατύπωσαν τη δική τους άποψη άρχισαν να ψάχνουν και τη βιβλιογραφία. Τελικά κατέληξαν:

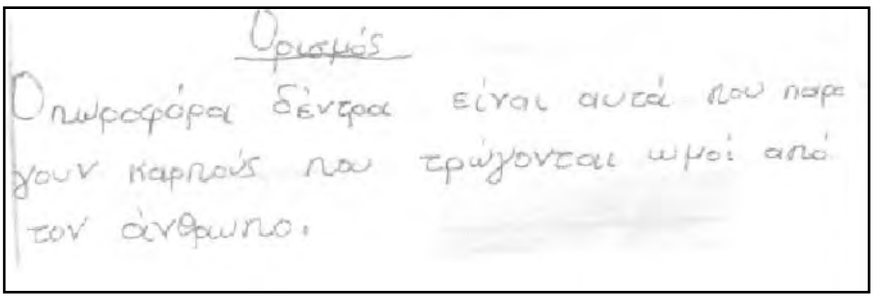
Ορισμός
Οπωροφόρα δέντρα είναι αυτά που παρα
γουν καρπούς που τρώγονται ωμοί από
τον άνθρωπο.

Καταγραφή

Πηγαίνοντας στα σπίτια τους είχαν να καταγράψουν τα δέντρα του δικού τους περιβολιού. (Μετά από συνεννόηση που είχα με τους γονείς δεν έμεινε κανένα δέντρο του χωριού έξω απ' την κατά γραφή.)

Το υλικό που φέρναν τα παιδιά κάθε φορά μέχρι να το επεξεργαστούμε, κανονίσαμε να το βάζουμε μέσα σε ένα κουτί, το οποίο θα ντύναμε με κίτρινο γκοφρέ χαρτί το φθινόπωρο, με άσπρο το χειμώνα, με ροζ την άνοιξη και πράσινο το καλοκαίρι.

Στην επόμενη ώρα Ευέλικτης ζώνης συγκεντρώσαμε τελικά τα οπωροφόρα του χωριού και τα αναρτήσαμε στον ορισμένο χώρο.

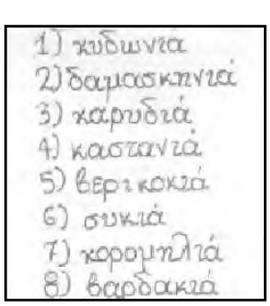
1) κυδωνιά
2) δαμασκηνιά
3) καρυδιά
4) καστανιά
5) βερικοκιά
6) συκιά
7) κορομηλιά
8) βαρδακιά

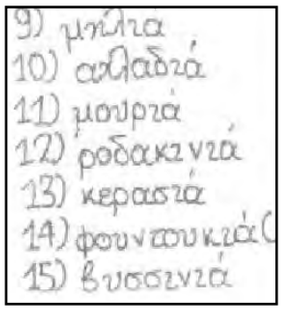
9) μηλιά
10) αλλαδιά
11) μουριά
12) ροδακινιά
13) κερασιά
14) φουντουκιά(
15) βυσσινιά

Κατόπιν βγήκαμε στην αυλή του σχολείου, χωρισμένοι σε τρεις ομάδες, και παρατηρήσαμε τα οπωροφόρα που υπάρχουν εκεί. Φωτογραφίσαμε τα δέντρα και κλείσαμε ραντεβού μαζί τους να τα ξαναφωτογραφίσουμε και τις άλλες εποχές.

Στην τάξη, αφού σχολιάσαμε τις παρατηρήσεις τους κάθε ομάδα τις κατέγραψε. Να τι έγραψε η μία:

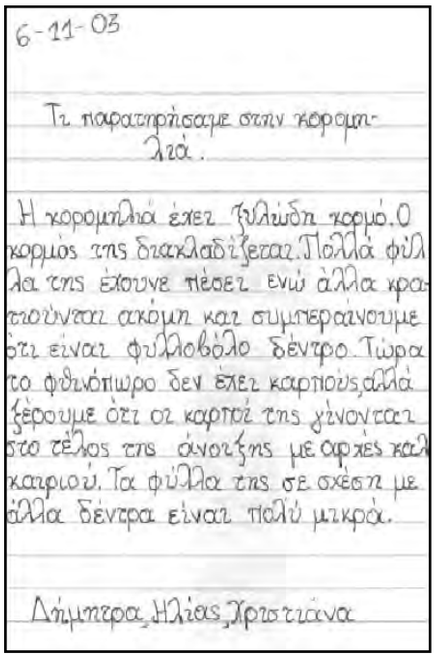
6-11-03

Τι παρατηρήσαμε στην κορομηλιά.

Η κορομηλιά έχει ξυλώδη κορμό. Ο κορμός της διακλαδίζεται. Πολλά φύλλα της έχουνε πέσει ενώ άλλα κρατιούνται ακόμη και συμπεραίνουμε ότι είναι φυλλοβόλο δέντρο. Τώρα το φθινόπωρο δεν έχει καρπούς, αλλά ξέρουμε ότι οι καρποί της γίνονται στο τέλος της άνοιξης με αρχές καλοκαιριού. Τα φύλλα της σε σχέση με άλλα δέντρα είναι πολύ μικρά.

Δήμητρα, Ηλίας, Χριστιάνα

Ψάξαμε μετά για τις ομοιότητες και τις διαφορές αυτών των δέντρων που παρατηρήσαμε και έπειτα … επιστρατεύσαμε τις εγκυκλοπαίδειες και ό,τι άλλο εποπτικό υλικό είχαμε για να δούμε αν και τα υπόλοιπα οπωροφόρα δέντρα του τόπου μας έχουν τις ίδιες ομοιότητες και διαφορές. Να πού κατέληξαν:

Η ερώτηση αν τα οπωροφόρα δέντρα και των άλλων περιοχών είναι φυλλοβόλα απαντήθηκε αργότερα, όταν μελετήσαμε τους τόπους που ευδοκιμούν

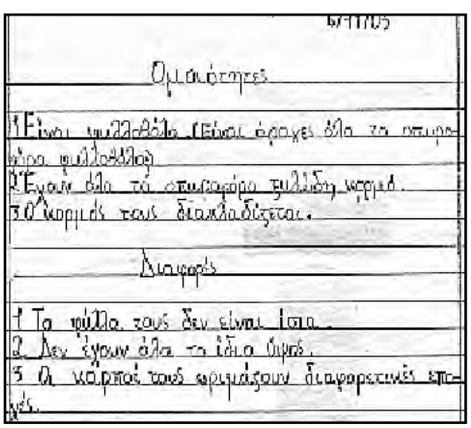
Ομοιότητες

1. Είναι φυλλοβόλα (δείχνει όλα τα οπωροφόρα φυλλοβόλα)
2. Έχουν όλα τα οπωροφόρα ξυλώδη κορμό.
3. Ο κορμός τους διακλαδίζεται.

Διαφορές

1. Τα φύλλα τους δεν είναι ίσα.
2. Δεν έχουν όλα το ίδιο ύψος.
3. Οι καρποί τους ωριμάζουν διαφορετικές εποχές.

Φυτολόγιο

Ήρθε η ώρα για τη δημιουργία του φυτολογίου. Έφεραν ό,τι επέτρεπε ο καιρός. Συνεχίζεται η συμπλήρωσή του και ως το τέλος του διδακτικού έτους θα ολοκληρωθεί. Όμως, αφού είχαμε τα φύλλα απ' όλα, τους πρότεινα να ζωγραφίσουν τα δέντρα βάζοντας στο καθένα το δικό του φύλλο. Άρεσε η ιδέα και καθώς ένα παιδί προσπαθούσε να πετύχει το πυκνό φύλλωμα της μουριάς περάσαμε ομαλά στη χρησιμότητα των οπωροφόρων δέντρων.

Χρησιμότητα

Μοιράστηκαν σε τρεις ομάδες και κάθε μία ανέλαβε να επεξεργαστεί από ένα θέμα από τα παρακάτω:

1. Τι μας δίνουν τα οπωροφόρα;
2. Πώς χρησιμοποιούμε τους καρπούς τους;
3. Πόσα χρόνια ζει το καθένα; (Το ερώτημα αυτό προέκυψε όταν το παιδάκι της Α΄ τάξης είπε ότι μερικά δέντρα δεν καρπίζουν καθόλου, αφού έχει μια κερασιά δυο χρόνια στον κήπο του και δεν έκανε κεράσια. Ξεκίνησε συζήτηση και είπαν τελικά ότι τα δέντρα δεν καρπίζουν απ' τον πρώτο ή δεύτερο χρόνο όπως τα λαχανικά. Κι εκεί τους πρότεινα αν θα 'θέλαν να ψάξουν να βρουν πόσα χρόνια ζει το καθένα δέντρο απ΄ αυτά που εξετάζουμε.)

Έφεραν πληροφορίες που συγκέντρωσαν από διάφορες πηγές: Εγκυκλοπαίδειες, γονείς και άλλους γνωστούς, ξυλουργούς και εργαστήρια ζαχαροπλαστικής. Ακόμα έφεραν φρούτα νωπά, αποξηραμένα, γλυκά κουταλιού, λικέρ σπιτικά και μαρμελάδες. Δοκίμασαν απ' όλα.(Εντύπωση μου προκάλεσε το γεγονός ότι δεν είχαν καν ξαναδοκιμάσει τα αποξηραμένα φρούτα και δεν έφταιγε γι' αυτό ότι δεν μπορούσαν να έχουν πρόσβαση σε αγορά τέτοιων προϊόντων. Επίσης εντυπωσιακή ήταν η διαπίστωση ότι δε συμπαθούν καθόλου τα φρούτα.

Μετά την παρουσίαση των πληροφοριών είδαμε μια βιντεοκασέτα με γενικές πληροφορίες για τα δέντρα και μέσα σ΄ αυτές και για τη χρησιμότητά τους. Συζητήσαμε και οι ομάδες κατέληξαν στα εξής:

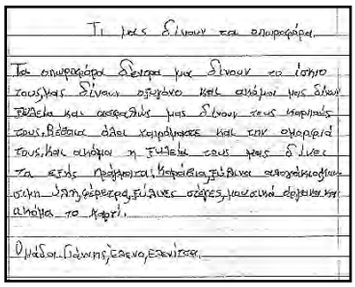
Τι μας δίνουν τα οπωροφόρα.

Τα οπωροφόρα δέντρα μας δίνουν το όμορφο τους άνθος. Είναι ωραίο και αναμνήστε μας δίνουν βάλσαμο και αναψυχής μας δίνουν τους καρπούς τους. Βάζουν όλοι χειμώνας και τον ωραιό τους. Και ωραίο η ξυλεία τους μας δίνει τα εξής πράγματα: Μεταξύ, βιβλία, σανίδια, ωραία ξύλινα σκαλοπάτια, ωραία πλαγιέρες, βιβλία, σέρες, μαχαιρά δόρατα και ακόμα το κάρβουνο.

Ομάδα: Παλιάνη, Σάενα, Εδανίτσα.

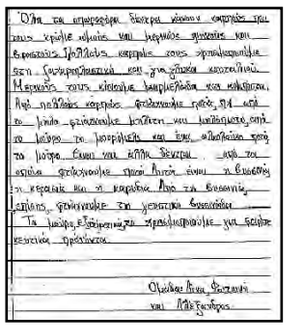
Όλα τα οπωροφόρα δέντρα κάνουν καρπούς για τους χρήστε ολους και μερικούς ωραιούς και ευωδιαστούς. Πολλούς καρπούς τους χρησιμοποιούμε σε γλυκοποιεία και για φάγωμα κατευθείαν. Μερικούς τους κάνουμε μαρμελάδα και κομπόστα. Από πολλούς καρπούς φτιάχνουμε ρακί, από αυτό το ρακί φτιάχνουμε λικέρ και κομπόστα, από το μούρο το μουρόλικερ και ένα αλκοολούχο ποτό. Το μούρο έχει και κάτι δέντρα. Από τα αγάλματα φτιάχνουμε ποιο λιγότερο είναι η ευωδιά η κερασιά και η καρυδιά. Από τα ευωδιαστά λεμόνια φτιάχνουμε τα γλυκά ευωδιάσματα. Τα μούρα, εξαιρούμενα χρησιμοποιούμε για σκάλες εσωτερικά πράγματα.

Ομάδα: Λίνα, Φωτεινή και Μάριος.

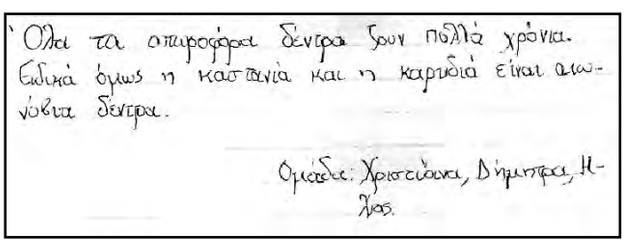
Όλα τα οπωροφόρα δέντρα ζουν πολλά χρόνια. Ειδικά όμως η καστανιά και η καρυδιά είναι αιωνόβια δέντρα.

Ομάδα: Χριστιάνα, Δήμητρα, Ηλίας.

Ονόματα ανθρώπων, χωριών και δημοτικά τραγούδια που σχετίζονται με τα οπωροφόρα δέντρα

Ώρα για έρευνα πάλι. Τρεις ομάδες και αρχίζουμε.

1. Υπάρχουν ονόματα ανθρώπων που προέρχονται απ' τα οπωροφόρα;
2. Υπάρχουν ονόματα χωριών που προέρχονται απ' τα οπωροφόρα;
3. Υπάρχουν δημοτικά τραγούδια που αναφέρονται σ' αυτά;

Σ' αυτή τη φάση αποφασίσαμε η έρευνα να μην αφορά μόνο τα οπωροφόρα δέντρα του χωριού μας αλλά πιο γενικά.

Με την ίδια μεθοδολογία καταλήξαμε ότι τα οπωροφόρα είχαν μεγάλη σημασία για το λαό μας αφού:

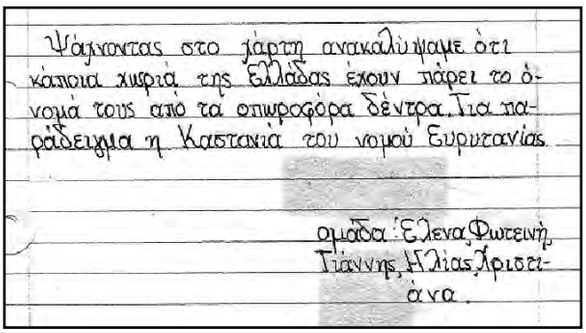

Ψάχνοντας στο χάρτη ανακαλύψαμε ότι κάποια χωριά της Ελλάδας έχουν πάρει το όνομά τους από τα οπωροφόρα δέντρα. Για παράδειγμα η Καστανιά του νομού Ευρυτανίας.

ομάδα: Έλενα Φωτεινή, Γιάννης, Ηλίας, Χριστιάνα.

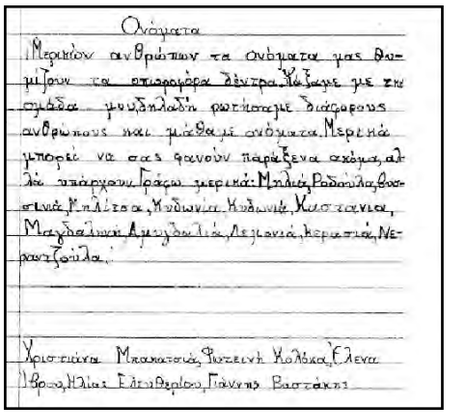

Ονόματα

Μερικοί ανθρώπων τα ονόματα μας θυμίζουν τα οπωροφόρα δέντρα. Μάζεψαμε με την ομάδα μου δηλαδή φωτογραφίες διάφορους ανθρώπους και μάθαμε ονόματα. Μερικά μπορεί να σας φανούν παράξενα ονόματα, αλλά υπάρχουν. Τώρα μερικά: Μηλιά, Ραδιόλα, Βασιλικά, Μπλίτσα, Μυδώνια, Κυδωνιά, Κυπαρισσία, Μαζδαλιά, Αμυγδαλιά, Λεμονιά, Κερασιά, Νεραντζούλα.

Χριστιάνα Μπακατσιά, Φωτεινή Κολάκα, Έλενα Ίβρα, Ηλίας Ελευθερίου, Γιάννης Βασιλάκης

Βρήκαν δημοτικά τραγούδια, κατέγραψαν τους στίχους και τους έφεραν, έφεραν κασέτες με τα τραγούδια, τα ακούσαμε και τέλος χορέψαμε. Μάθαμε και χορέψαμε και χορεύουμε ακόμα το «Μωρή κοντούλα λεμονιά»

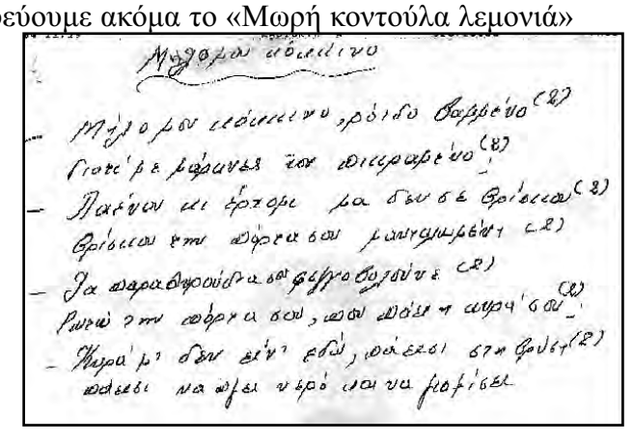

Μωρό μου κόκκινο

- Μωρό μου κόκκινο, ρόδο βαρβούνο (2)
Γιατί με μάρανες τον ωραιοβούνο (2)
- Πάνω κι έχω μα δυο δε βρίσκω (2)
Βρίσκω στη φάρκα σου μαραμμένη (2)
- Τα παραθυρόφυλλα σου φέγγοβρύσε (2)
Ρωτώ στη φάρκα σου, σου πάει η αγάπη σου (2)
- Μωρά μ' δεν είν' εδώ, πάει στη βρύση (2)
πάει να φέρει νερό και να μοιρίσει

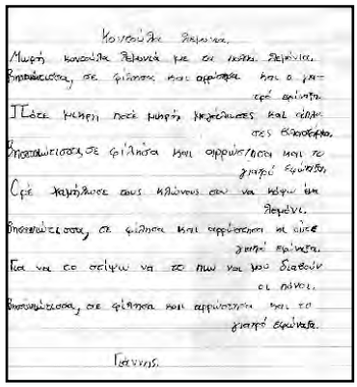

Κοντούλα λεμονιά

Μωρή κοντούλα λεμονιά με σι κόκκινα λεμόνια
Βασανίστικα, σε φίλησα και σμίξαμε και ο γιος σου
Πέσε κόκκινη ποιά μωρή μηχάλωσες και κλάψε
Βασανίστικα, σε φίλησα και σμίξαμε και το γιατί σου
Σφε λαγόλωσε σας κλώνους σου να κόψω ένα λεμόνι.
Βασανίστικα, σε φίλησα και σμίξαμε με ώσε γιατί σου
Για να σε σείψω να σε πιω να μου διαβούν οι πόνοι.
Βασανίστικα, σε φίλησα και σμίξαμε και το γιατί σου.

Γιάννης.

Που ευδοκιμούν

Έπειτα ασχοληθήκαμε με το θέμα πού ευδοκιμούν γενικά τα οπωροφόρα του τόπου μας. Βρήκαμε ειδικά για το καθένα τον τόπο που ευδοκιμεί και έπειτα πήγαμε στον Παγκόσμιο χάρτη και στην Υδρόγειο σφαίρα και βρήκαμε όλους αυτούς τους τόπους και καταλήξαμε ότι οι εύκρατες ζώνες έχουν το κατάλληλο κλίμα για να καλλιεργηθούν. Επισημάναμε ότι είναι κι άλλοι παράγοντες απ' τους οποίους εξαρτάται η παραγωγή (θερμοκρασία, έδαφος κ.λ.π.), αλλά δεν σταθήκαμε περισσότερο.

Διατροφική αξία

Ξεκινήσαμε από την παρακολούθηση μιας βιντεοκασέτας για τη διατροφή.

Συζητήσαμε για τις βιταμίνες, τα ιχνοστοιχεία, τους υδατάνθρακες, το νερό και την κυτταρίνη που περιέχουν τα φρούτα, το ρόλο του κάθε συστατικού στον οργανισμό μας και την ανάγκη της καθημερινής κατανάλωσης φρούτων. Μετά χώρισα τα παιδιά σε τέσσερις ομάδες και σε κάθε μια ανατέθηκε να απαντήσει σε κάποιες απ΄ τις ερωτήσεις του διπλανού ερωτηματολογίου.

Το τέλος μας βρήκε όλους να τρώμε από ένα φρούτο.

Δ΄ ΟΜΑΔΑ: (ΕΛΕΝΑ, ΔΗΜΗΤΡΑ)

Υλικά				Τρόφιμα
	<	ΝΕΡΟ	>	
Τσιμέντο	<	Κατασκευή	>	Λευκώματα (Πρωτεΐνες)
Κάρβουνο Πετρέλαιο	<	Καύση	>	Ζάχαρα (Υδατάνθρακες) Λίπη κ΄ έλαια (λιπίδια)
Βερνίκι Κεραμίδια	<	Προστασία	>	Ιχνοστοιχεία Βιταμίνες

ΞΕΡΕΙΣ;

- Γιατί τρώμε τα φρούτα;
- Τι είναι οι βιταμίνες;
- Τι είναι τα ιχνοστοιχεία;
- Τι είναι οι υδατάνθρακες;
- Τι είναι η κυτταρίνη;
- Ποια έχουν περισσότερα βρεττικά συστατικά;

Το νωπά φρούτα ή τα συντηρημένα (αποξηραμένα, μαρμελάδα, γλυκά κ.λ.π.);

Παρασκευή Μαρμελάδας

Η τελευταία απ' τις δραστηριότητες που έχουμε κάνει ως τώρα είναι η παρασκευή μαρμελάδας. Το σύνθημά μας ήταν υγιεινή διατροφή & οικονομία. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες:

1. Ομάδα τροφοδοσίας: Κατέγραψε συνταγές παρασκευής και μας προμήθευσε με τα απαραίτητα υλικά.
2. Ομάδα παρασκευής: Έφερε όλα τα κουζινικά και παρασκεύασε τη μαρμελάδα βήμα, βήμα απ΄ την αρχή ως το τέλος.
3. Ομάδα σερβιρίσματος: Έφερε ψωμί και μοίρασε σ' όλα τα παιδιά φέτες με μαρμελάδα.

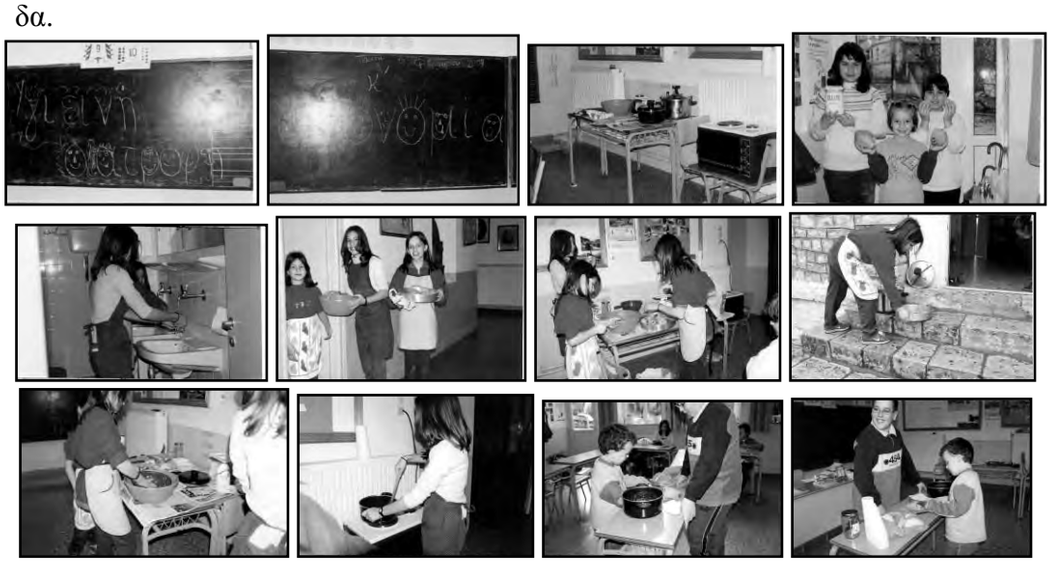

Για να βρούμε τη αναλογία των υλικών χρειαζόμαστε τις αναλογίες. Έτσι με όλα τα παιδιά της Ε΄ & Στ΄ τάξης μπήκαμε στην έννοια των αναλογιών και βρήκαμε το βάρος

των υλικών.

Επίσης δόθηκε η ευκαιρία να εμπεδώσουν τα παιδιά της Δ΄ τάξης τις έννοιες απόβαρο, καθαρό βάρος και μεικτό βάρος.

Το παιδί της Β΄ τάξης έλυσε προβλήματα πρόσθεσης και αφαίρεσης στην πρώτη εκατοντάδα και το παιδί της πρώτης έλυσε προβλήματα πρόσθεσης και αφαίρεσης στην πρώτη δεκάδα (Το παιδάκι της πρώτης ανήκε και στην ομάδα που θα σέρβιρε, οπότε το ενδιέφερε άμεσα να βρει τις λύσεις των προβλημάτων).

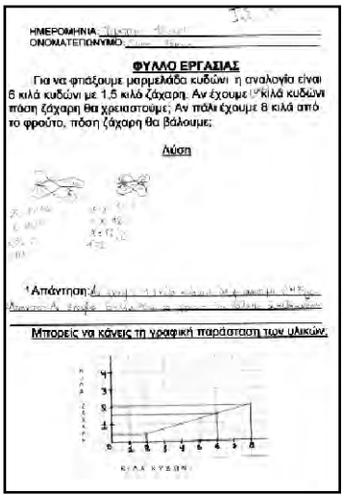
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για να φτιάξουμε μαρμελάδα κυδώνι η αναλογία είναι 6 κιλά κυδώνι με 1,5 κιλό ζάχαρη. Αν έχουμε 1,5 κιλά κυδώνι πόση ζάχαρη θα χρειαστούμε; Αν πάλι έχουμε 8 κιλά από το φρούτο, πόση ζάχαρη θα βάλουμε;

Λύση

Απάντηση:

Μπορείς να κάνεις τη γραφική παράσταση των υλικών;

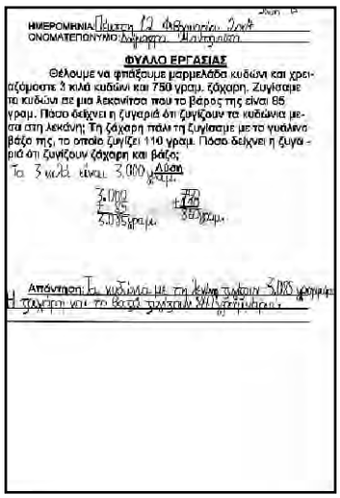
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θέλουμε να φτιάξουμε μαρμελάδα κυδώνι και χρειαζόμαστε 3 κιλά κυδώνι και 750 γραμ. ζάχαρη. Ζυγίσαμε τα κυδώνια σε μια λεκανίτσα που το βάρος της είναι 85 γραμ. Πόσο δείχνει η ζυγαριά ότι ζυγίζουν τα κυδώνια μέσα στη λεκάνη; Τη ζάχαρη πάλι τη ζυγίσαμε με το ψυάλινο βάζο της, το οποίο ζυγίζει 110 γραμ. Πόσο δείχνει η ζυγαριά ότι ζυγίζουν ζάχαρη και βάζο;

Λύση

Απάντηση:

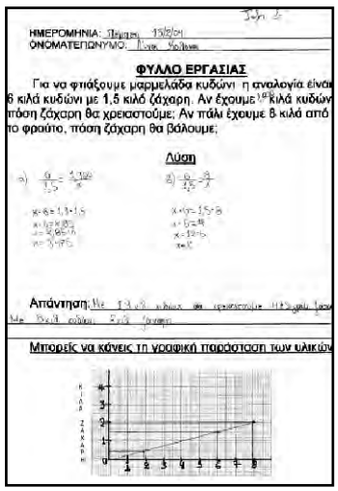
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για να φτιάξουμε μαρμελάδα κυδώνι η αναλογία είναι 6 κιλά κυδώνι με 1,5 κιλό ζάχαρη. Αν έχουμε 1,5 κιλά κυδώνι πόση ζάχαρη θα χρειαστούμε; Αν πάλι έχουμε 8 κιλά από το φρούτο, πόση ζάχαρη θα βάλουμε;

Λύση

Απάντηση:

Μπορείς να κάνεις τη γραφική παράσταση των υλικών

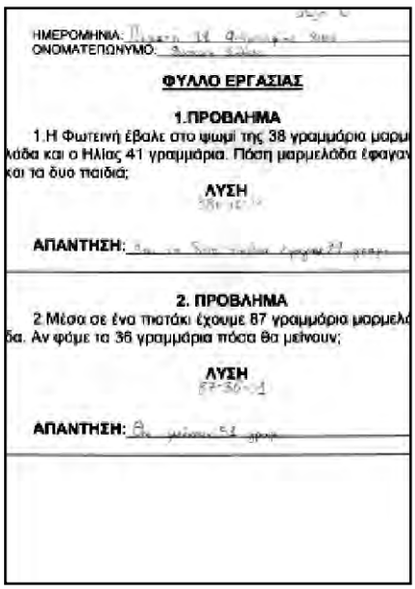
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.ΠΡΟΒΛΗΜΑ

1.Η Φωτεινή έβαλε στο ψωμί της 38 γραμμάρια μαρμελάδα και ο Ηλίας 41 γραμμάρια. Πόση μαρμελάδα έφαγαν και τα δυο παιδιά;

ΛΥΣΗ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

2. ΠΡΟΒΛΗΜΑ

2.Μέσα σε ένα πιατάκι έχουμε 87 γραμμάρια μαρμελάδα. Αν φάμε τα 36 γραμμάρια πόσα θα μείνουν;

ΛΥΣΗ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχω 4 κυδώνια. Μου δίνουν ακόμα 2. Πόσα έχω τώρα;

Έχω 3 κυδώνια. Μου δίνουν ακόμα 3. Πόσα έχω τώρα;

Έχω 5 κυδώνια. Μου δίνουν ακόμα 1. Πόσα έχω τώρα;

Έχω 2 κυδώνια. Μου δίνουν ακόμα 4. Πόσα έχω τώρα;

Είχα 6 κυδώνια. Έδωσα το 3. Πόσα έχω τώρα;
Είχα 6 κυδώνια. Έδωσα το 2. Πόσα έχω τώρα;
Είχα 6 κυδώνια. Έδωσα το 4. Πόσα έχω τώρα;
Είχα 6 κυδώνια. Έδωσα το 5. Πόσα έχω τώρα;

Αν έχεις κόψει 5 φέτες ψωμί, πόσες πρέπει να κόψεις ακόμα για να γίνουν 9;

5 + _ = 9

Αν έχεις 9 φέτες ψωμί με μαρμελάδα και σερβίρεις τις 6 πόσες θα σου μείνουν;

Σχόλια

1. Η φωτογράφιση έγινε και το χειμώνα και θα συνεχιστεί και τις άλλες εποχές.
2. Η επεξεργασία του θέματος συνεχίζεται.
3. Τα παιδιά αντιμετωπίζουν με ενθουσιασμό την καινοτομία αυτή. Κάθε φορά που κάναμε και κάνουμε την επεξεργασία ενός θέματος και οι πληροφορίες βασίζονται στη βιβλιογραφία στην αίθουσα επικρατεί οργασμός. Τα παιδιά στις ομάδες τους ψάχνουν, καταγράφουν, συζητούν, ρωτούν και κάποιες φορές αναλαμβάνουν ρόλο συμβούλου και καθοδηγητή στα παιδιά των δυο μικρών τάξεων στα οποία οι έννοιες των εγκυκλοπαιδειών είναι δυσνόητες. Αφού βρουν για το κάθε δέντρο αναλυτικά

την πληροφορία που αναζητούμε, μετά από συζήτηση, κάθε ομάδα καταλήγει σε ένα γενικό συμπέρασμα και ο αρχηγός το καταγράφει. Κατόπιν το ανακοινώνει και στις άλλες ομάδες. Με τον ίδιο ενθουσιασμό αντιμετωπίζουν την έρευνα και εκτός σχολείου. Εκτός από την έρευνα και όλες οι άλλες δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί ήταν για αυτά πηγή χαράς.

4. Ένα βασικό πρόβλημα που αντιμετώπισα ήταν το θέμα του χρόνου. Είναι πολύ δύσκολο για ένα μονοθέσιο σχολείο να αφιερώσει το χρόνο που χρειάζεται ώστε και να απολαύσουν τα παιδιά τις διαδικασίες και να επιτευχθούν οι στόχοι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Εγκυκλοπαίδειες (διάφορες)
- Βοτανολογία
- Πληροφορίες απ' το διαδίκτυο
- Διαιτητική – Τροφογνωσία – Ειδικές δίαιτες «Ευτυχία Οικονόμου» Διαιτολογία (Εκδόσεις Πελεκάνος)
- Θέματα διατροφής – διαιτολογίας ΟΕΔΒ
- Βιβλία και σχέδια εργασίας από τις εκδόσεις του Π.Ι.
- Λεξικό Μπαμπινιώτη

ΘΕΜΑ: «Το παιχνίδι από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας»
3/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΟΥ, ΑΙΔΗΨΟΥ, Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ
Σχολικός Σύμβουλος: *Παπαγεωργίου Γεώργιος*
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: *Σκουρτανιώτη Νεκταρία*
Τάξη Γ΄, Δ΄

1. Περιγραφή Προγράμματος Ευέλικτης Ζώνης

Στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης, οι μαθητές της Τρίτης και Τετάρτης τάξης του Δημοτικού Σχολείου Αγίου ανέλαβαν ν' ασχοληθούν με την εργασία: «Το παιχνίδι απ' την αρχαιότητα ως τις μέρες μας- Σύνδεση με την Ολυμπιάδα».

Χωρίζοντας λοιπόν το κεντρικό θέμα σε επιμέρους ενότητες δίνεται η ευχέρεια για προγραμματισμένη εργασία στις ώρες της Ευέλικτης Ζώνης, ενότητες οι οποίες συνδέονται μεταξύ τους και συνθέτουν το γενικό κορμό. Και οι ώρες της Αισθητικής Αγωγής συνδέονται με την εργασία και την τροφοδοτούν.

2. Χρόνος Πραγματοποίησης Προγράμματος

Προβλέπεται μέγιστη διάρκεια επτά μήνες (ως το τέλος Μαρτίου αρχές Απριλίου).

3. Επιμέρους Ενότητες

- Αρχαία παιχνίδια- Λαϊκά παιχνίδια- Παραδοσιακά παιχνίδια- Παιχνιδοτράγουδα.

- Πολεμικό - ειρηνικό παιχνίδι, παιχνίδι και διαφήμιση- κριτήρια επιλογής παιχνιδιών.
- Αντιστοίχιση παλιών και σημερινών παιχνιδιών. Αναβίωση κάποιων παλιών παιχνιδιών. Αναπαράσταση.
- Οι σκλάβοι των παιχνιδιών.
- Η «πλαγγόνα» το αρχαίο παιχνίδι- κούκλα μας οδηγεί στο Φοίβο και την Αθηνά (Ολυμπιάδα).

4. Κριτήρια Επιλογής Θέματος

- Επειδή τα παιδιά παίζουν συνεχώς με στατικά παιχνίδια.
- Επειδή τα παιδιά διαλέγουν κυρίως τα διαφημιζόμενα παιχνίδια.
- Επειδή τα παιδιά δε γνωρίζουν τον τρόπο να επιλέγουν τις αγορές τους.

- Επειδή τα παλιά παιχνίδια, που βοηθούσαν στην ανάπτυξη της κοινωνικότητας και της κινητικότητας κοντεύουν να ξεχαστούν.
- Επειδή το παιχνίδι ατομικό ή ομαδικό είναι διαχρονικό.(Συσχετισμός με τα αθλήματα και τους Ολυμπιακούς αγώνες).

5. Παιδαγωγικός Σκοπός

Να μάθουν τα παιδιά να διαχειρίζονται καλύτερα τον ελεύθερο χρόνο τους, να μάθουν να επιλέγουν τα παιχνίδια που θέλουν ν' αγοράσουν ή που θέλουν να παίξουν.

6. Παιδαγωγικοί Στόχοι

- Να γνωρίσουν τα παιχνίδια που έπαιζαν τα παιδιά απ' τα αρχαία χρόνια μέχρι τα χρόνια των γονιών τους.
- Να συγκρίνουν τα παιχνίδια αυτά με τα δικά τους. Να ανακαλύψουν γιατί τα παιχνίδια είναι τόσο διαφορετικά σήμερα.
- Να μάθουν να κατασκευάζουν κάποια παιχνίδια που τους αρέσουν και να μάθουν να παίζουν μερικά από τα παλιά παιχνίδια.
- Να κατανοήσουν τον τρόπο που επιλέγουν παιχνίδια που αγοράζουν.
- Να μάθουν το ρόλο της διαφήμισης στην αγορά παιχνιδιών και να σταθούν κριτικά απέναντί της.
- Να συσχετίσουν το παιχνίδι με το θέατρο, τα αθλήματα, τη σωματική και ψυχική υγεία, τους Ολυμπιακούς αγώνες.(νόημα, ιδανικά, αγώνας για ζωή).

7. Δραστηριότητες

α) Καταιγισμός ιδεών:

Τα παιδιά λένε ό,τι τους έρχεται στο μυαλό για τη λέξη παιχνίδι. Αφού ανά δύο παιδιά φτιάξουν την «αραχνούλα» τους ομαδοποιούνται σε μία κατά το δυνατό. Με τη συζήτηση τα παιδιά ανοίγουν «τους δρόμους» της εργασίας τους.

β) Χωρισμός σε ομάδες δραστηριότητες:

Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες και εμπνευσμένοι από τα βιβλία (της δανειστικής βιβλιοθήκης τάξης) δίνουν τα ονόματα που τους αρέσουν. « Τα δυνατά βουβάλια» για την Γ΄ Δημοτικού (8 παιδιά) απ' το βιβλίο «Τελευταίοι ήρωες» της Λ. Ψαραύτη, «Οι Μυστικοί έξι» για την Δ΄ Δημοτικού (6 παιδιά) απ' το βιβλίο «Οι Μυστικοί επτά» του Μπρυτόν.

Ξεκινάμε λοιπόν δίνοντας τα πρώτα ερεθίσματα.

Γίνεται μια πρώτη παρουσίαση αρχαίων παιχνιδιών απ' το βιβλίο της Λήδας Κοντηρά « Ας παίξουμε μέσα στο χρόνο ».Τα παιδιά ενθουσιάζονται, μιλούν μεταξύ τους και με αναφορά στους Ολυμπιακούς αγώνες μαθαίνουν ότι η «πλαγγόνα» αρχαία κούκλα, γέννησε το Φοίβο και την Αθηνά.

Οι ομάδες πραγματοποιούν χειροτεχνία με θέμα «πλαγγόνα».
Οι μαθητές περιμένουν με αγωνία τις …μουσειοσκευές.
Δανεισμός μουσειοσκευής απ' το Μουσείο Μπενάκη με λαϊκά παιχνίδια. Παραμένει μία εβδομάδα και το υλικό αξιοποιείται ως εξής:

α) Προβολή σλάιτς σ' όλες τις τάξεις του Σχολείου. Συνοδεύεται από ανάγνωση ιστορικού για το κάθε παιχνίδι.
β) Παρουσίαση βιβλίου Μαρίας Αργυριάδη με συλλογές παιχνιδιών του Μ.Μπενάκη.
γ) Ανάγνωση παραμυθιού του Χρ. Μπουλώτη: «Ο κύριος αύριο βράδυ».
δ) Παρουσίαση άλμπουμ με ασπρόμαυρες φωτογραφίες εποχής, με θέμα «τα παιδιά παίζουν».
ε) Παρουσίαση των λαϊκών παιχνιδιών στους μαθητές των Γ΄ και Δ΄ τάξεων. Τα παιδιά είδαν και άγγιξαν τα 26 παιχνίδια της μουσειοσκευής, μίλησαν γι' αυτά, έπαιξαν μ' αυτά, φωτογραφήθηκαν. Το υλικό φωτοτυπήθηκε και έτσι αξιοποιήθηκε κι αργότερα.

- Τα παιδιά ζωγραφίζουν τα λαϊκά παιχνίδια.
- Τα παιδιά στέλνουν ευχαριστήρια γράμματα στο Μουσείο Μπενάκη και γράφουν τις εντυπώσεις τους απ' τη βαλίτσα.(Γλώσσα – Σκέφτομαι και γράφω)
- Η ομάδα « μυστικοί έξι» καταγράφει όλα τα παιχνίδια με φοβερή γρηγοράδα.

Ακολουθεί ένα δείγμα των δραστηριοτήτων.

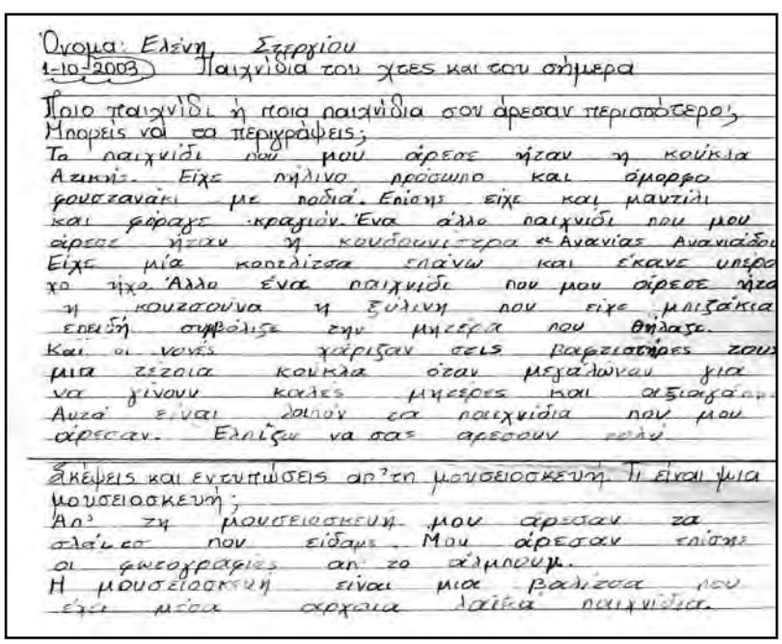

Όνομα: Ελένη Στεργίου
1-10-2003 Παιχνίδια του χτες και του σήμερα

Ποιο παιχνίδι ή ποια παιχνίδια σου άρεσαν περισσότερο; Μπορείς να τα περιγράψεις;
Το παιχνίδι που μου άρεσε ήταν η κούκλα Αζικής. Είχε πήλινο πρόσωπο και όμορφο φουστανάκι με πολιά. Επίσης είχε και μαντίλι και φόραγε κραγιόν. Ένα άλλο παιχνίδι που μου άρεσε ήταν η κουδουνίστρα με Ανανίας Ανανιάδου. Είχε μία κοπελίτσα πλάνω και έκανε υπέρο χο ήχο. Άλλο ένα παιχνίδι που μου άρεσε ήτα η κουτσούνα η ξύλινη που είχε μπιζάκια επειδή συμβόλιζε την μητέρα που θήλαζε.
Και οι νονές χάριζαν στις βαφτιστήρες τους μια τέτοια κούκλα όταν μεγαλώνανε για να γίνουν καλές μητέρες και οικοκυράδες. Αυτά είναι λοιπόν τα παιχνίδια που μου άρεσαν. Ελπίζω να σας αρέσουν πολύ.

Σκέψεις και εντυπώσεις απ' τη μουσειοσκευή. Τι είναι ψυχή μουσειοσκευή;
Απ' τη μουσειοσκευή μου άρεσαν τα σλάιτς που είδαμε. Μου άρεσαν επίσης οι φωτογραφίες απ' το άλμπουμ.
Η μουσειοσκευή είναι μια βαλίτσα που έχει μέσα αρχαία λαϊκά παιχνίδια.

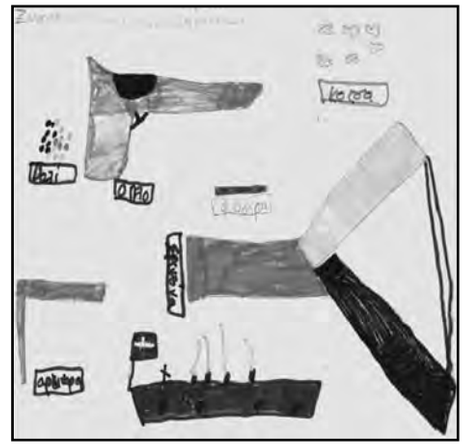

28η Οκτωβρίου:

Άκουσμα μουσικό απ' τη Σοφία Βέμπο. Το πρώτο πολεμικό ανακοινωθέν σε κασέτα. Συζήτηση για το τι γιορτάζουμε. Δάφνινο στεφάνι – χειροτεχνία.

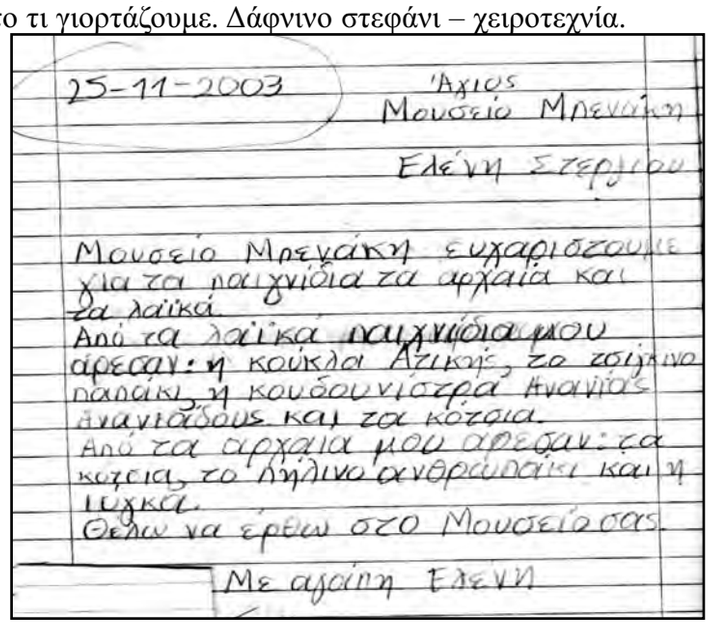

25-11-2003

Άγιος
Μουσείο Μπενάκη

Ελένη Στεργίου

Μουσείο Μπενάκη ευχαριστούμε
για τα παιχνίδια τα αρχαία και
τα λαϊκά.
Από τα λαϊκά παιχνίδια μου
άρεσαν: η κούκλα Αζικής, το ξύλινο
παπάκι, η κουδουνίστρα Ανανίας
Ανανιάδους και τα κότσια.
Από τα αρχαία μου άρεσαν: τα
κότσια, το πήλινο ανθρωπάκι και η
ψυχή.
Θέλω να έρθω στο Μουσείο σας.

Με αγάπη Ελένη

Δανεισμός δεύτερης μουσειοσκευής απ' το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης:

Με θέμα «το αρχαίο παιχνίδι» και φάκελο για την ενδυμασία των αρχαίων και των παιχνιδιών τους. Το υλικό αξιοποιήθηκε ως εξής:

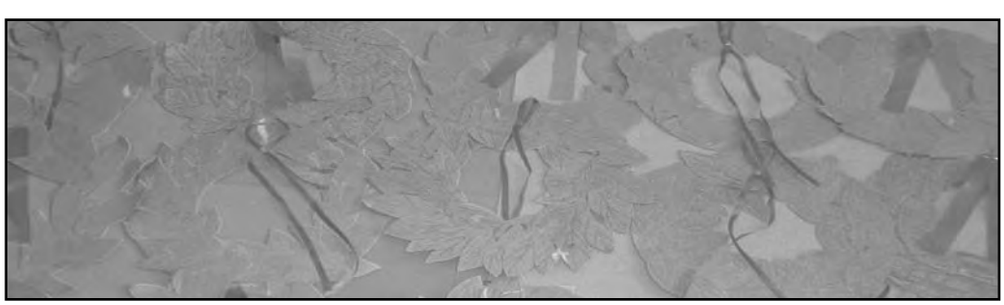

- Παρουσίαση σλάιτς σ' όλες τις τάξεις.
- Παρουσίαση παιχνιδιών σ' όλες τις τάξεις (8 παιχνίδια).
- Παρουσίαση στις τάξεις Γ΄και Δ΄. Τα παιδιά είδαν, άγγιξαν, σύγκριναν με τα λαϊκά και με τα σημερινά παιχνίδια.
- Ανάγνωση παραμυθιού « με το Λύσιν και την Τιμαρέτη» της Μαρίνας Πλατή όπου παρουσιάζονται όλα τα αρχαία ατομικά και ομαδικά παιχνίδια.
- Καταγραφή των αρχαίων παιχνιδιών απ' την ομάδα «Δυνατά βουβάλια» της Τρίτης τάξης.
- Παροτρύναμε τους μαθητές σε συλλογή παιχνιδιών απ' το σπίτι.

Στο υλικό που συγκεντρώσαμε επιστρέφουμε μετά τα Χριστούγεννα.

(Λαϊκά παιχνίδια από το Μουσείο Μπενάκη)

(Αρχαίο παιχνίδι από το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης)

Χριστουγεννιάτικες κατασκευές – παιχνίδια σαν αυτά του Μ. Μπενάκη.

Φάτνη, στολίδια, άγγελοι και φυσικά το παραδοσιακό καραβάκι στο οποίο τα παιδιά δίνουν ονόματα απ' τα καράβια της μουσειοσκευής(Έλλη, Τήνος).

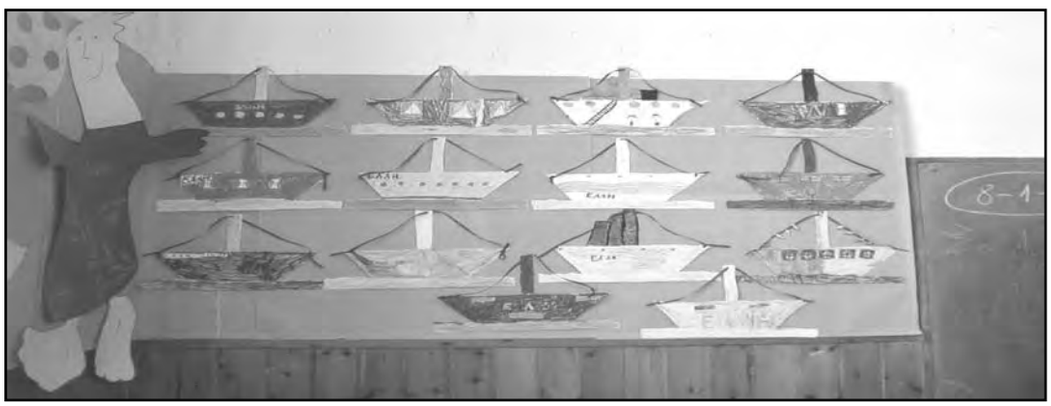

Μουσικά ακούσματα, κάλαντα, παιχνιδοτράγουδα εορτών που σχετίζονται με ήθη και έθιμα.

Μετά τις εορτές κινούμαστε εναλλάξ στο αρχαίο και το παραδοσιακό παιχνίδι.

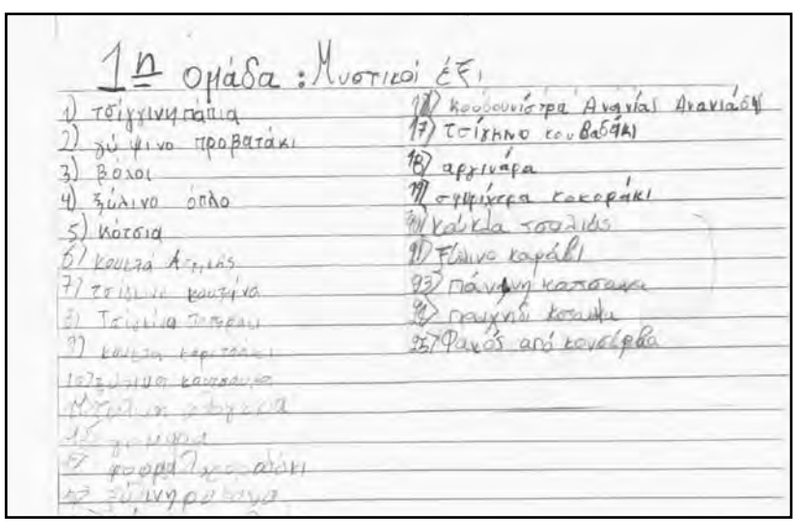

Το κάθε παιδί γράφει ένα παιχνίδι που αγαπά και ζωγραφίζει.

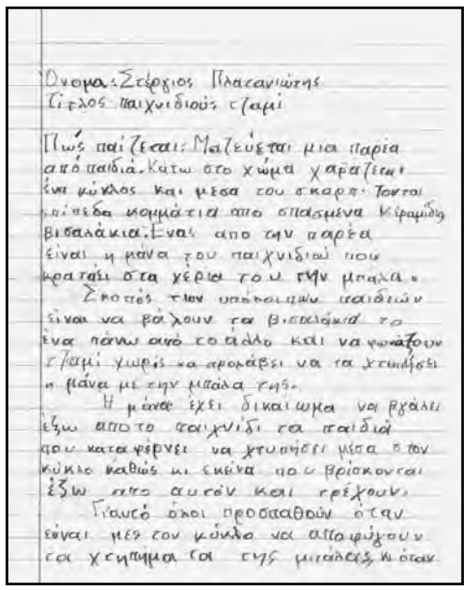

Διαβάζοντας το βιβλίο «Ας παίξουμε πάλι» της Μ. Κλιάφα-2 Βαλάση συγκεντρώνουμε παιχνιδοτράγουδα και η κάθε ομάδα τα παρουσιάζει στην άλλη.

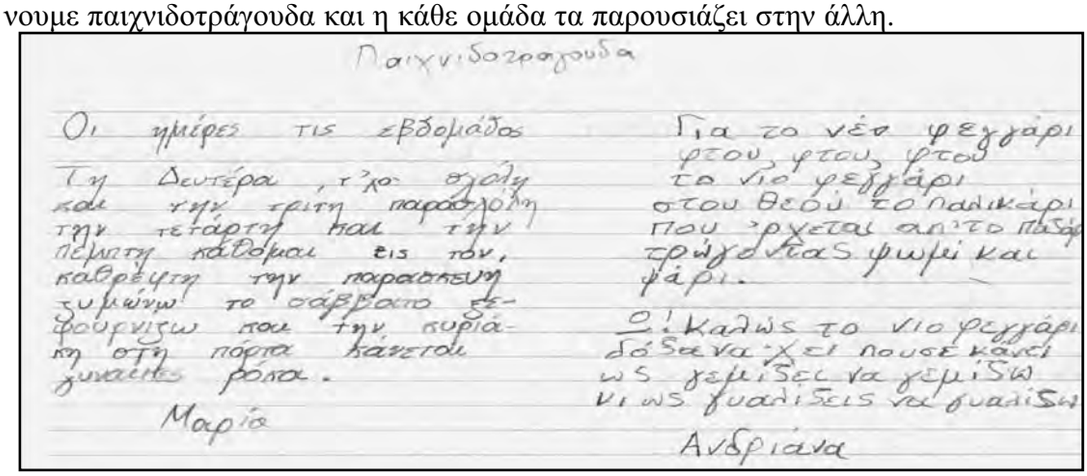

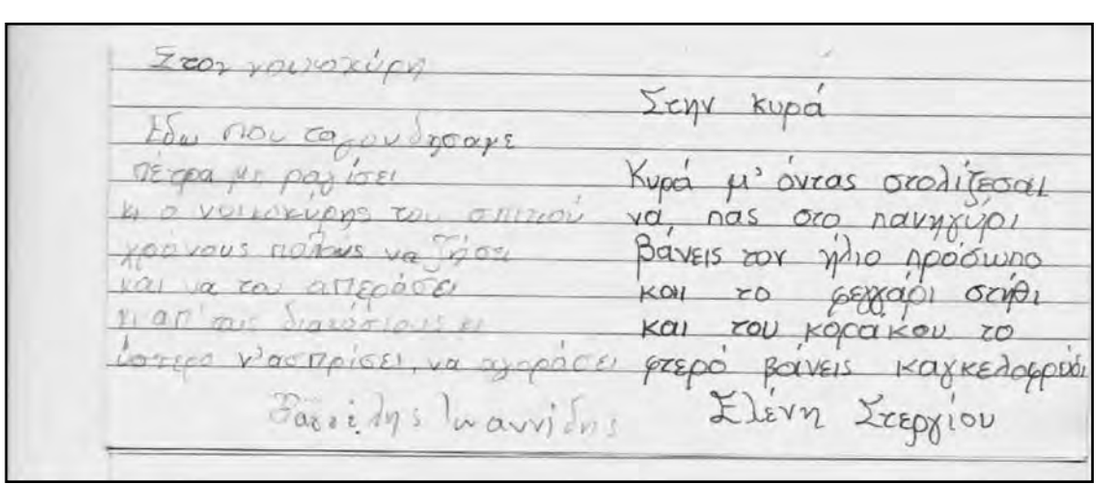

Πολεμικό – ειρηνικό παιχνίδι

(Γλώσσα: «Μποϋκοτάζ στα πολεμικά παιχνίδια» του Π. Καλιότσιου, σκέψεις, ερωτήσεις, νοηματική προσέγγιση, δραματοποίηση).

Αναφορά στη Μυθολογία τους (θεοί πολέμου και ειρήνης), στη Μελέτη Περιβάλλοντος (λαοί από άλλες χώρες και κοινωνική δομή), Θρησκευτικά «όλου του κόσμου τα παιδιά». Διαθεματική προσέγγιση, Μαθηματικά (προβλήματα με παιχνίδια).

Παιχνίδι και διαφήμιση:

Τα παιδιά περιγράφουν ένα διαφημιζόμενο παιχνίδι που τους αρέσει και γράφουν για ποιο λόγο το επιθυμούν. Με εμπειρία το δώρο «του Αϊ- Βασίλη» κατάλαβαν ότι το παιχνίδι τους ήταν διαφορετικό απ' τη διαφήμιση.

Κανόνες ασφάλειας παιχνιδιών: Το CE (σήμα).

Ποιοι κατασκευάζουν τα αγαπημένα τους παιχνίδια. Οι Κινέζοι και περισσότερο τα μικρά παιδιά, σκλάβοι των παιχνιδιών φτιάχνουν το 80% με εξευτελιστικούς μισθούς (Περιοδικό Έψιλον σελ. 30, από την Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία). Οι συγκεκριμένες σελίδες αναρτήθηκαν επάνω στον πίνακα και τάραξαν «τα ήσυχα νερά» των μαθητών.

Ηλεκτρονικό παιχνίδι – ατομικότητα – οι βλάβες που προκαλεί – αντικαθιστά το φίλο.

Η ομάδα «οι μυστικοί έξι» «αγοροκρατία» μίλησε για ποιο λόγο τα προτιμά.

Δημιουργία λευκώματος με θέμα «το αρχαίο παιχνίδι από τη γέννηση του μωρού ως τις μέρες μας».

Τα παιδιά δημιουργούν, κόβουν, συμπληρώνουν, συγκρίνουν και αφομοιώνουν γνώσεις μέσ' απ' το λεύκωμα. Ακολουθούν σελίδες λευκωμάτων των παιδιών.

Αποκριές και παιχνίδι

(Κατασκευή μάσκας τίγρη για τα' αγόρια, ζέβρας για τα κορίτσια και παίξιμο). Μιλάμε για το χαρταετό και την προέλευσή του, τα κούλουμα τη Σαρακοστή. Τα παιδιά ζωγραφίζουν την κυρα-Σαρακοστή με τα επτά πόδια από πλαστικοποιημένη έγχρωμη φωτογραφία.

Τραγουδάμε το «Χαραλάμπη» και παίζουμε τη νύφη, το γαμπρό, τους συγγενείς.

Και πάλι στο αρχαίο παιχνίδι από φωτοτυπημένο υλικό της μουσειοσκευής.

- Κατασκευή πήλινου σείστρου.

- Κατασκευή σείστρου με ξύλινη σφεντόνα, μεταλλικά καπάκια και κόκκινη κλωστή.

Τα παιδιά παίζουν το σείστρο τους όπως μ' αυτό τραγουδούσαν και χόρευαν οι αρχαίοι Έλληνες και καλούσαν τους αθλητές (με τη σειρά τους ο καθένας) ν' αγωνιστεί στους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Κατασκευή αλόγου με ξύλο, χαρτόνι, σχοινί και πλαστική σακούλα για μαλλί.

Το «κάλαμον περιβήναι» το λάτρευε και ο βασιλιάς της Σπάρτης Αγησίλαος. Το έπαιζε με τα εγγόνια του.

Τα παιδιά φτιάχνουν «το νευρόσπαστο» (Μ. Κυκλαδικής Τέχνης) με χαρτόνι και σταυρόκαρφα. Η σημερινή μαριονέτα, ο Πινόκιο, ο Καραγκιόζης.

Τα παιδιά ζωγραφίζουν «τον χου», κανατάκι- παιχνίδι, δώρο στα τρίχρονα αγόρια στη γιορτή των Ανθεστηρίων.

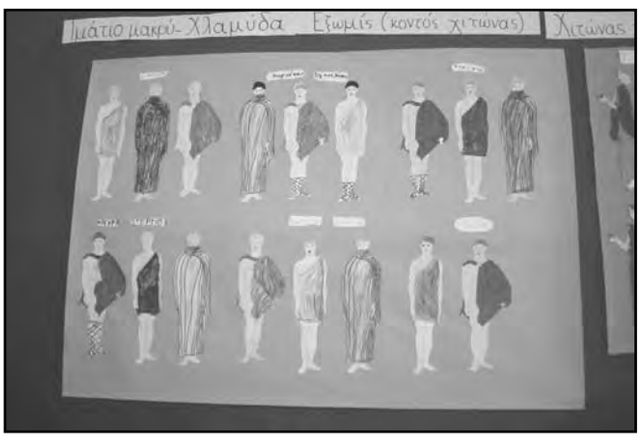

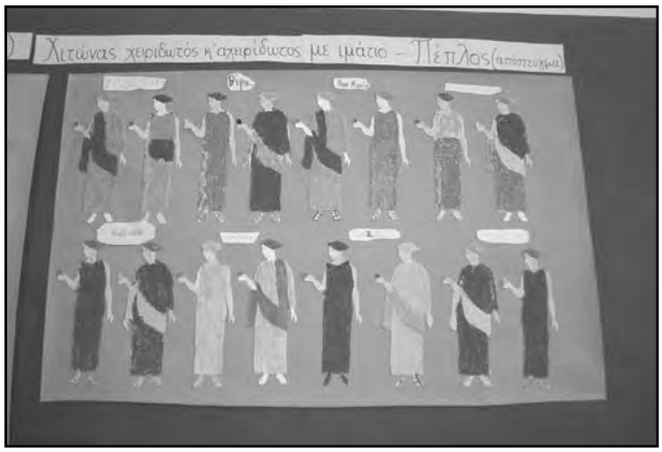

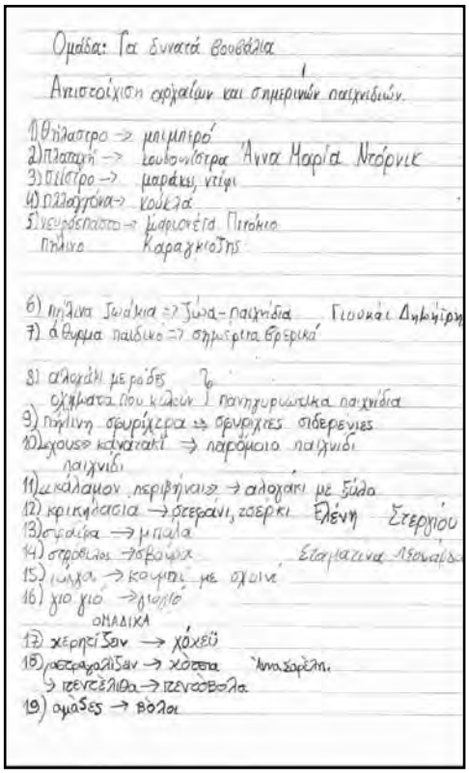

Ομάδα: Τα δυνατά βουβάλια

Αντιστοίχιση σφαιρών και σημερινών παιχνιδιών.

1) θήλαστρο → μαιμπιρό
2) πλαστή → ιουδαντίστρα Άννα Μαρία Ντόρνιε
3) σείστρο → μαράκι, ντίφι
4) πλαγγόνα → κούκλα
5) νευρόσπαστο → μαριονέτα Πιτάκια
Πήλινο Καραγκιόζης

6) πήλινα ζωάκια → ζώα-παιχνίδια Γιουνάι Δημήτρη
7) άθυρμα παιδικό → σημερινά βρεφικά

8) αλογάκι με ρόδες
σχήματα που κυλούν } πανηγυρώτικα παιχνίδια
9) πήλινη σφυρίχτρα → σφυρίχτες σιδερένιες
10) ξύλινο κάνιστρο → λαρόμοιο παιχνίδι
παιχνίδι
11) καλάμιον περιβήναι → αλογάκι με ξύλο
12) κρικηλάσια → σταφάνι, ζωάρκι Ελένη Στεργίου
13) σφαίρα → μπάλα
14) σφόνδυλος → σβούρα Σταματίνα Λεονάρδου
15) ιύγξ → κόφτης με σχοινί
16) χιο χιό → γιόγιό
ΟΜΑΔΙΚΑ
17) χερηΐδιον → χόχεϋ
18) ποσφαιρίδιον → χόστα Αικατερίνη.
→ πεντέλιθα → πενταβόλα
19) αμάδες → βόλοι

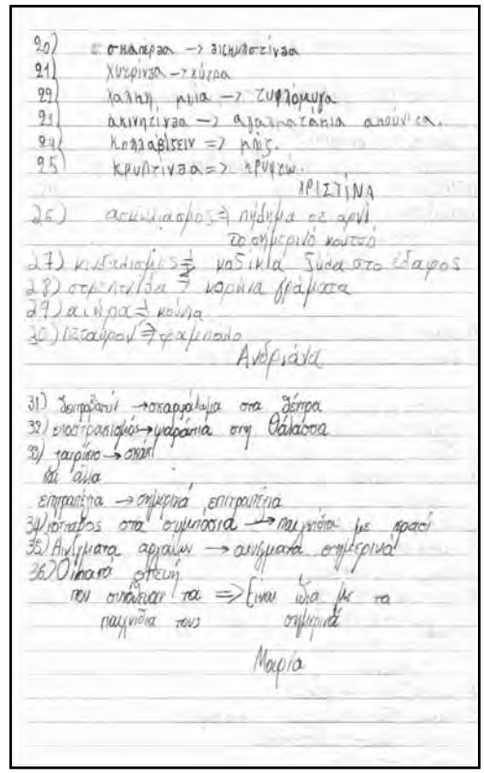

20) σκαπέρδα → ξυλοπόδαρα
21) χυτρίνδα → χύτρα
22) κολλητή μπάλα → ζυμαρόμπαλα
23) αλινδίνδα → αλαλαμπάλα αλαλάλα.
24) κολλαβίδειν → μπίς.
25) κρυπτίνδα → κρυφτό.
ΡΙΣΤΙΝΑ
26) ασκωλιασμός → πήδημα σε ανά
το σημερινό κουτί
27) κυβευτικός → καδίκια ζώα στο έδαφος
28) στρεπτίδα → κορίτσια βράβεια
29) αιώρα → κούνια
30) ιξεύειν → φαλλόπαιδο
Ανθριάνα

31) δεμβάνιν → σκαρφάλωμα στα δέντρα
32) ποδοτραπιφός → μαράθια στη θάλασσα
33) ταυρίσκος → σκάνι
ιδέ ίδια
επιφανίδια → σημερινά, επιτραπέζια
34) κόσμος στα συμπόσια → παιχνίδια με φρεσί
35) Αιγύπτια αρχαίων → αιγυπτιακά σημερινά
36) Οίκαδε ρίπτειν
τον ανάλογα τα → Είναι ίδια με τα
παιχνίδια τους σημερινά
Μαρία

Τα κορίτσια και τα αγόρια έντυναν τα παιχνίδια τους όπως ντύνονταν και τα ίδια.

1η Μαρτίου:

Κατασκευή χελιδονιών. Τα παιδιά τραγουδούν στις τάξεις του Σχολείου τα χελιδονίσματα.

Χελιδονίσματα

Τα κάλαντα του Μάρτη

Χελιδόνα έρχεται
Απ' τη μαύρη θάλασσα
Θάλασσα να πέρασε
Έκατσε και λάλησε
"Μωρ'καλή νοικοκυρά
σύρε έμπα στο κελάρι
φέρε αυγά σαρακοστνά
,και σχοινιά πεντηκοστά
για να δέσουμε το Μάρτη
και τον Τσιλιμπουρδάκι.
Κι αν δεν έχετε αυγά
Παίρνουμε την κλωσαριά. Να γεννάει ,
να κλωσάει , και να σέρνει τα πουλιά.

Ολυμπιακοί Αγώνες

Η πλαγγόνα μας πηγαίνει στους Ολυμπιακούς αγώνες με το Φοίβο και την Αθηνά. Αναφορά στους Ολυμπιακούς αγώνες στην αρχαιότητα με λεπτομέρειες. Η γωνιά των Ολυμπιακών αγώνων γεμίζει με υλικό. Οι αρχαίοι αγώνες του 1896, οι σημερινοί, τα αθλήματα, φωτογραφίες αγγείων, οι μέρες των αγώνων στα αρχαία χρόνια, οι Παραολυμπιακοί αγώνες. Από γιγαντοχαρτόνια Φοίβος και Αθηνά, τα παιδιά κατασκευάζουν τις μασκότ των Ολυμπιακών. Ζωγραφίζουν και τους θεούς του Ολύμπου.

Γλώσσα: Έλεν Κέλερ (Παραολυμπιακοί αγώνες)

Μαθηματικά: Προβλήματα πρόσθεσης και αφαίρεσης με ρεκόρ αθλητών.

Φυσική Αγωγή – Αναπαράσταση: Με τη βοήθεια του Γυμναστή αναπαράσταση Ολυμπιακών αθλημάτων στην αυλή του Σχολείου.

Οι αρχαίοι Ολυμπιακοί αγώνες ήταν κυρίως Θρησκευτική γιορτή. Πέρα από τις αθλητικές εκδηλώσεις προσεύχονταν και τιμούσαν το Δία.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΟΛΥΜΠΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΗΛΙΔΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΔΙΑ

ΗΜΕΡΑ 1η
ΤΕΛΕΤΗ ΕΝΑΡΞΗΣ ΚΑΙ ΘΥΣΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑ.
ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ ΚΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΚΟΙ ΑΘΛΗΤΩΝ

ΗΜΕΡΑ 2η
ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ ΠΑΙΔΩΝ
ΠΕΝΤΑΘΛΟ (ΑΚΟΝΤΙΟ, ΑΛΜΑ, ΔΙΣΚΟΣ
ΔΡΟΜΟΣ, ΠΑΛΗ)
ΣΤΕΦΑΝΩΜΑ ΜΕ ΔΑΦΝΕΣ-ΚΟΚΚΙΝΕΣ
ΚΟΡΔΕΛΕΣ

ΗΜΕΡΑ 3η
ΙΠΠΙΚΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ-ΑΡΜΑΤΟΔΡΟΜΙΕΣ
ΠΕΝΤΑΘΛΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΘΛΗΤΕΣ

ΗΜΕΡΑ 4η
ΕΚΑΤΟΜΒΗ (ΘΥΣΙΑ 100 ΒΟΔΙΩΝ)
ΣΤΟ ΔΙΑ ΑΛΛΑ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ

ΗΜΕΡΑ 5η
ΘΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ
ΣΤΕΦΑΝΩΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΤΙΝΟ
ΓΕΥΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΝΙΚΗΤΩΝ
ΣΤΟ ΠΡΥΤΑΝΕΙΟ
ΥΜΝΟΙ - ΠΑΙΑΝΕΣ - ΧΟΡΟΙ

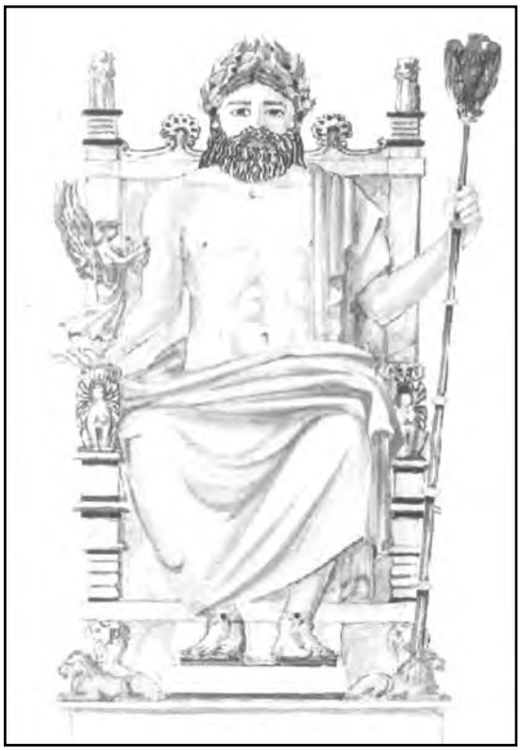

Καλλιπάτειρα

Η Καλλιπάτειρα , κόρη του Διαγόρα , του περίφημου αθλητή της Ρόδου που νίκησε και στους τέσσερις Πανελλήνιους Αγώνες (5ος αιώνας π. Χ.), παραβαίνει τον κανονισμό που απαγορεύει στις γυναίκες να παρακολουθούν τους αγώνες και μεταμφιεσμένη σε γυμναστή,μπαίνει στο στάδιο της Ολυμπίας συνοδεύοντας τον αθλητή γιο της, Πεισίδωρο.
Μέσα στην χαρά όμως για τον θρίαμβο του γιου της , αποκαλύφτηκε.
Τότε ακολουθεί η παρακάτω σκηνή , όπως την «είδε » με την ποιητική φαντασία του ο Μάβιλης .

— Αρχόντισσα Ροδίτισσα , πώς μπήκες ;
Γυναίκες διώχνει μια συνήθεια αρχαία εδώθε. — Έχω ένα ανίψι, τον Ευκλέα,
τρία αδέρφια, γιο πατέρα ολυμπιονίκες '

να με αφήσετε πρέπει , Ελλανοδίκες ,
κι εγώ να καμαρώσω μες στα ωραία κορμιά , που για το αγρίλι του Ηρακλέα
παλεύουν , θαυμαστές ψυχές αντρίκιες.

Με τις άλλες γυναίκες δεν είμαι όμοια'
στον αιώνα το σόι μου θα φαντάζει
με της αντρειάς τα αμάραντα προνόμια.

Με μάλαμα γραμμένος το δοξάζει
σε αστραφτερό κατεβατό μαρμάρου
Ύμνος χρυσός του αθάνατου Πινδάρου.

Πίνδαρος: Λυρικός ποιητής του 5ου π. Χ. αιώνα. Από τα έργα του σώζονται ποιήματα αφιερωμένα στους νικητές των αγώνων. Αυτά ονομάστηκαν Επίνικοι (επινίκια) και χωρίζονται σε Ολυμπιονίκους , Ισθμιονίκους, Πυθιονίκους, Νεμεονίκους

Ύμνος Ολυμπιακών αγώνων

Ο « Ολυμπιακός Ύμνος» συντέθηκε από τον Κ. Παλαμά για να ακουστεί στους Ολυμπιακούς αγώνες του 1896. Ο « Ολυμπιακός ύμνος » αφιερώνεται στο μουσικό που το μελοποίησε: « Στο Σαμάρα, που φτερά του ίβαλε »

Αρχαίο Πνεύμα αθάνατο, αγνέ Πατέρα
Του ωραίου, του μεγάλου και τ'αληθινού
Κατέβα, φανερώσου κι άστραψε εδώ πέρα
Στη δόξα της δικής σου γης και τ'ουρανού.

Στο δρόμο και στο πάλεμα και στο λιθάρι
Στων ευγενών αγώνων λάμψε την ορμή
Και με τ 'αμάραντο στεφάνωσε κλωνάρι
Σιδερένιο πλάσε και άξιο το κορμί.

Κάμποι, βουνά και πέλαγα φέγγουν μαζί σου
Σαν ένας λευκοπόρφυρος μέγας ναός
Και τρέχει στο ναό εδώ προσκυνητής σου
Αρχαίο πνεύμ' αθάνατον κάθε λαός.

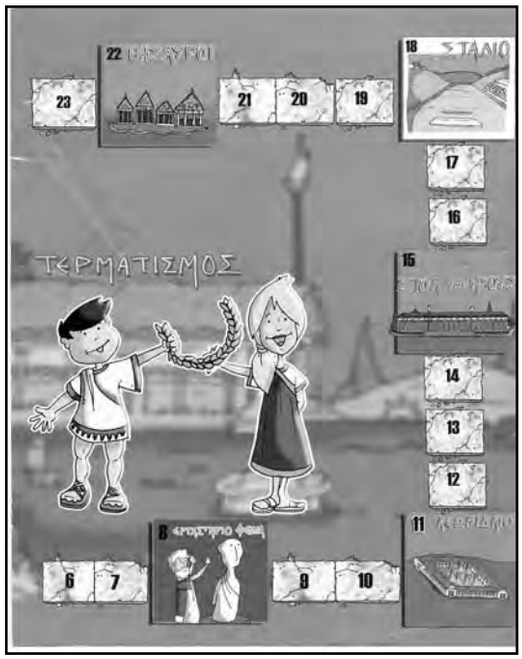

Τα παιδιά κάνουν βόλτα στην αρχαία Ολυμπία παίζοντας μόνο όμως όταν υπάρχει εκεχειρία (παύση πολεμικών συγκρούσεων) όπως γινόταν στα αρχαία χρόνια.

Οι Ολυμπιακοί αγώνες ένωναν τους λαούς καλλιεργούσαν την ευγενή άμιλλα, τον αμοιβαίο σεβασμό, την προσπάθεια για το καλύτερο, την ισότητα στη συμμετοχή, τη φιλία και την ειρήνη.

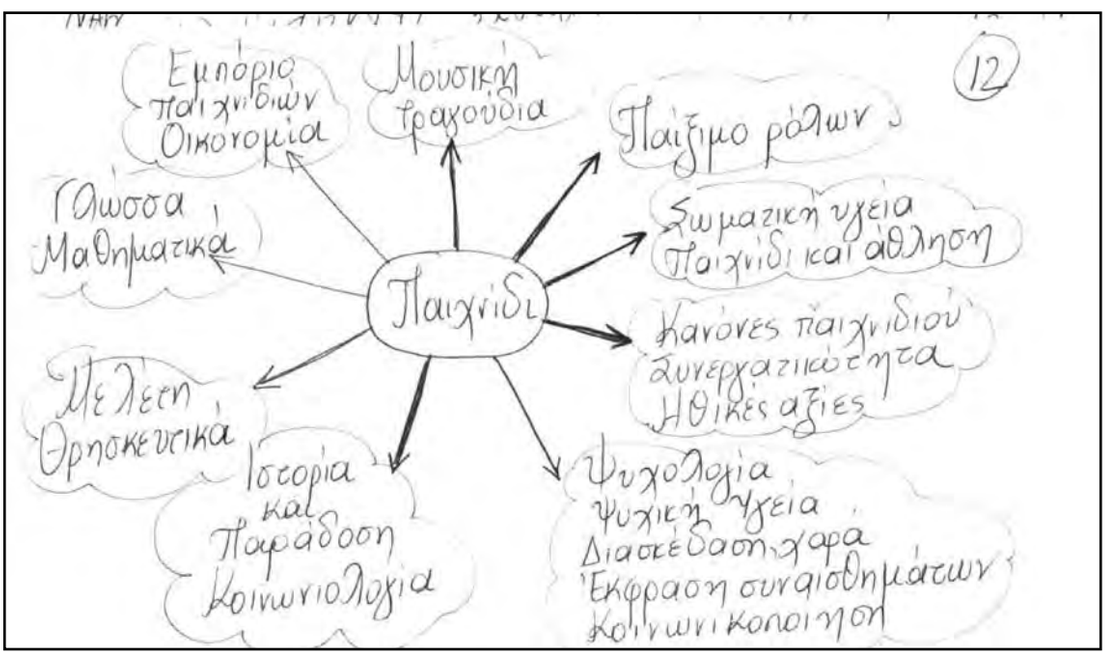

Παίξιμο ρόλων:

Τα παιδιά έπαιξαν διάφορους ρόλους όπως: Ένα παιδί έκανε τον Λύσιν και το άλλο την Τιμαρέτην. Άλλο ζευγάρι παιδιών έκανε ένα σημερινό αγόρι να μιλά μ' ένα σημερινό κορίτσι για τα παιχνίδια τους. Ένα κορίτσι έπαιξε τη μητέρα που πάει για ψώνια και ένα αγόρι το μικρό της γιο να της ζητάει επίμονα το παιχνίδι που είδε στην τηλεόραση.

Αξιολόγηση – συμπεράσματα: Έγινε ως εξής:

- Με παρουσίαση εργασιών στους γονείς και στην τοπική κοινωνία (αυλή Σχολείου)
- Τα παιδιά έπαιξαν παλιά παιχνίδια και αναπαράστησαν παλιά και σύγχρονα παιχνίδια.
- Με το λεύκωμα είχαν την ευκαιρία να κάνουν ανατροφοδότηση αφού πολύ συχνά ζωγράφιζαν και ξαναθυμόντουσαν τα αγαπημένα τους παιχνίδια.
- Απέκτησαν κριτική στάση στην επιλογή των παιχνιδιών τους και διαπίστωσαν τη μαγεία των παλιών παιχνιδιών.

Συνεργασία με άλλους φορείς – Ευχαριστίες

-Ευχαριστούμε θερμά την κ. Καλαθέρη, υπεύθυνη Αγωγής Υγείας Ν. Εύβοιας, τον κ. Παπαγεωργίου, Σχολικό Σύμβουλο Ν. Εύβοιας, το Μουσείο Μπενάκη, το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού (εκπαιδευτική επίσκεψη)

Βιβλιογραφία

- «Ας παίξουμε μέσα στο χρόνο» της Λήδας Κροντηρά.
- «Ας παίξουμε πάλι» της Μ. Κλιάφα – Ζ. Βαλάση.
- Εκπαιδευτικοί φάκελοι Μ. Μερκούρη για τα Χριστούγεννα και το Πάσχα.
- «Με τον Λύσιν και την Τιμαρέτην» της Μαρίνας Πλατή.
- «Λαϊκά παιχνίδια» της Μαρίας Αργυριάδη.
- «Μητέρες παιδικού χωριού sos ,Τζιαμπίρης, εκδόσεις Πυραμίδα.
- Ένθετο «Επτά ημέρες» και περιοδικό Έψιλον της Κυριακ. Ελευθεροτυπίας.

25η Μαρτίου: «Το Έθνος έχει ανάγκη από γερά κορμιά», έλεγε ο Θ. Κολοκοτρώνης. Αν και στα χρόνια της επανάστασης του 1821 δεν γίνονταν Ολυμπιακοί αγώνες, ωστόσο στα Δημοτικά τραγούδια περιγράφεται ο ιδεώδης αθλητής – αγωνιστής.

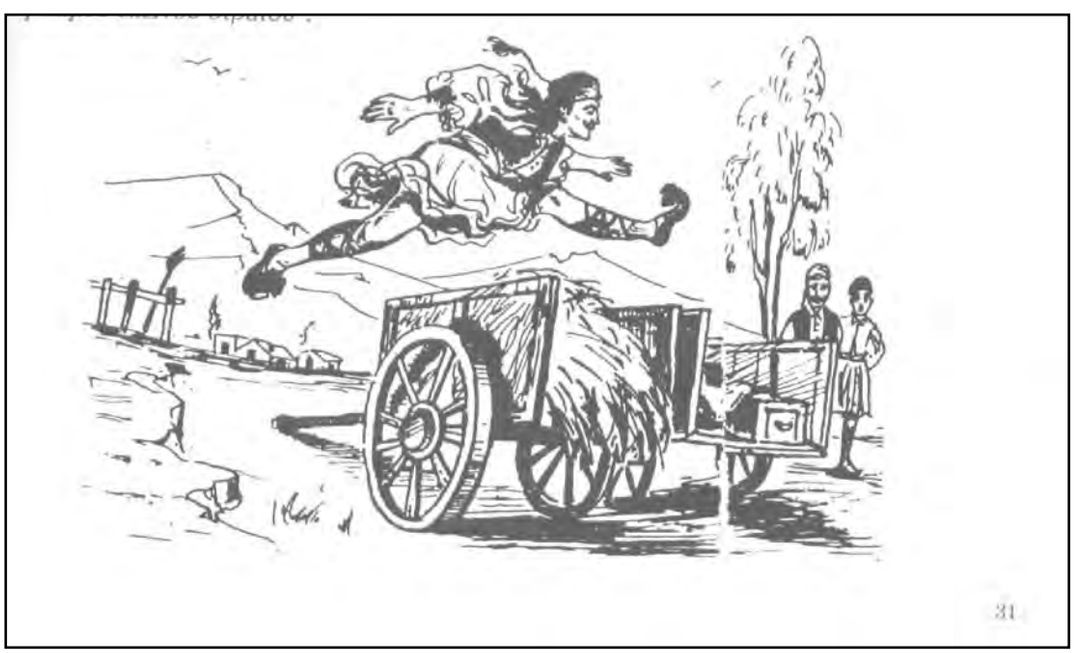

Τα παιδιά άκουσαν και τραγούδησαν μελοποιημένα ποιήματα του Δ. Σολωμού και του Ρ. Φεραίου σε μουσική Χρ. Λεοντή από cd της παλιάς Βουλής.

Πάσχα: Έθιμο του Λαζάρου (Σύνδεση με το μάθημα των Θρησκευτικών).

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Τα Λαζαρικά

(πασχαλινό έθιμο)

Σάββατο του Λαζάρου

Πού'σαι Λάζαρε
πού είναι η φωνή σου
που σε γύρευε
η μάνα κι η αδερφή σου.
Ήμουνα στη γη
στη γη βαθιά χωμένος
κι από τους εχθρούς
εχθρούς βαλαντωμένος.
Βάγια, βάγια των
Βαγιών
τρώνε ψάρια και κολιόν
και την άλλη Κυριακή
τρώνε το παχύ τ'αρνί.

Τα παιδιά τραγουδούν το Λάζαρο στις άλλες τάξεις του Σχολείου.

Ακολουθούν φωτογραφίες παιχνιδιών από τη συλλογή 3000 παιχνιδιών που συγκέντρωσε η Μαρία Αργυριάδη στο Μουσείο Μπενάκη.

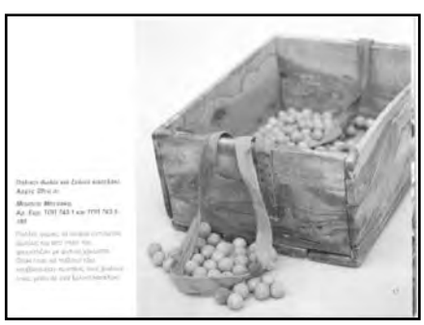

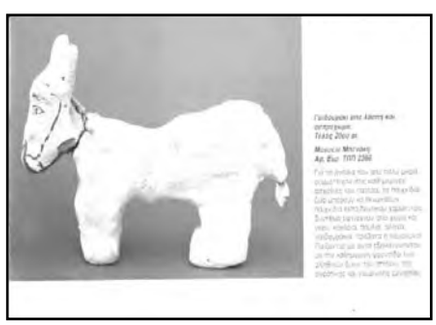

Φωτογραφίες μιας άλλης εποχής παιχνιδιών